

НУБІП України

НУБІП України

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

НУБІП України

11.05 - МКР. 1593 «С» 2022.10.31. 027. ПЗ

ТОРОХТЯ МАКСИМА АНАТОЛІЙОВИЧА

НУБІП України

2023 р.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Економічний факультет

УДК 657.421.1

ПОГОДЖЕНО ДОНУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Декан економічного факультету В.о. завідувача кафедри обліку та
оподаткування
Анатолій ДІБРОВА Володимир ЛИТВИНЕНКО
(підпис) (підпис)

«__» 2023 року «__» 2023 року
МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Обліково-контрольна інформація про стан та використання
оборотних матеріальних ресурсів і відображення її в системі
звітності»

Спеціальність 071 – Облік і оподаткування
(код і назва)

Освітня програма «Облік і аудит»
(назва)
Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна

Гарант освітньо-професійної
програми

к.е.н., доцент

Керівник магістерської
кваліфікаційної роботи

к.е.н., доцент

Тамара ГУРЕНКО

(підпис)

Тамара ГУРЕНКО

(підпис)

(ПІБ керівника)

Виконав

Максим ТОРОХТІЙ

(підпис)

(ПІБ студента)

Київ – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Економічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

обліку та оподаткування

д.е.н., проф.

Любов Г. УЦАЛІВНКО

« »

2022 р.

ЗАВДАННЯ

ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

СТУДЕНТУ

Торохтійу Максиму Анатолійовичу

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва)

Освітня програма Облік і аудит

(назва)

Орієнтація освітньої програми

освітньо-професійна

(освітньо-професійна або освітньо-наукова)

Тема магістерської кваліфікаційної роботи «Обліково-контрольна інформація про стан та використання оборотних матеріальних ресурсів і відображення її в системі звітності» затверджена наказом ректора НУБіП України від 10 жовтня 2022 р. № 1593 «С»

Термін подання завершеної роботи на кафедру 2023.11.10

(рік, місяць, число)

Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи: наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених; бухгалтерська (фінансова) звітність; дані оперативного-технічного, первинного, аналітичного та синтетичного обліку підприємства

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. Теоретичні засади обліку і аналізу оборотних матеріальних ресурсів
2. Облікова інформація про стан та використання оборотних матеріальних ресурсів
3. Контрольна інформація про стан та використання оборотних матеріальних активів

Перелік графічного матеріалу (за потреби) таблиці, рисунки

Дата видачі завдання « » 2022 р.

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи

Завдання прийняв до виконання

Тамара ГУРЕНКО

(підпис)

Максим ТОРОХТІЙ

(підпис)

РЕФЕРАТ

на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за темою:
«Обліково-контрольна інформація про стан та використання оборотних матеріальних ресурсів і відображення її в системі звітності»

У магістерській кваліфікаційній роботі розкривається науковий підхід щодо формування обліково-контрольної інформації про стан та використання оборотних матеріальних ресурсів і відображення її в системі звітності.

Магістерська кваліфікаційна робота виконана на практичних матеріалах Сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «ЛНЗ-Агро» Звенигородського району Черкаської області.

У розділі 1 розкрито економічну сутність цих ресурсів, їх класифікацію і оцінку, а також особливості відображення в обліковій документації за відповідними стандартами.

У розділі 2 на практичних матеріалах СТОВ «ЛНЗ-АГРО» проаналізована облікова інформація про стан та використання оборотних матеріальних ресурсів, розкрита організаційно-економічна характеристика об'єкту дослідження, розкрита методика первинного, синтетичного та аналітичного обліку, а також відображення цієї інформації в фінансовій та управлінській звітностях.

У розділі 3 визначені методи контролю оборотних матеріальних ресурсів та узагальнення результатів внутрішнього контролю і шляхи удосконалення їх обліку.

У висновках магістерської кваліфікаційної роботи узагальнено результати проведеного дослідження та надано практичні рекомендації щодо вдосконалення обліку та здійснення внутрішнього контролю з питань надходження, списання та ефективного використання матеріальних оборотних ресурсів.

Ключові слова: облік, аналіз, матеріальні оборотні ресурси, запаси, внутрішній контроль, звітність.

НУБІП України

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	2
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ	6
1.1. Економічна сутність оборотних матеріальних ресурсів	6
1.2. Класифікація та оцінка оборотних матеріальних ресурсів	9
1.3. Особливості відображення інформації про оборотні матеріальні ресурси за НП(С)БО та МСБО	15
Висновки до розділу 1	20
РОЗДІЛ 2. ОБЛІКОВА ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАН ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ	21
2.1. Організаційно-економічна характеристика об'єкту дослідження	21
2.2. Первинний облік оборотних матеріальних активів	31
2.3. Синтетичний та аналітичний облік оборотних матеріальних активів	40
2.4. Відображення інформації про оборотні матеріальні активи в системі звітності	49
Висновки до розділу 2	53
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАН ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ	55
3.1. Методичні прийоми проведення внутрішнього контролю оборотних матеріальних активів	55
3.2. Внутрішній контроль за станом та використанням оборотних матеріальних активів	62
3.3. Узагальнення результатів внутрішнього контролю та шляхи удосконалення обліку оборотних матеріальних активів	69
Висновки до розділу 3	73
ВИСНОВКИ	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	78
ДОДАТКИ	83

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ССВ – Єдиний соціальний внесок

МСА – Міжнародний стандарт аудиту

МСФЗ – Міжнародні стандарти фінансової звітності

МШП – Малоцінні швидкозношувані предмети

НП(С)БО – Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку

ОЗ – Основні засоби

ПДВ – Податок на додану вартість

ПДФО – Податок на доходи фізичних осіб

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ВСТУП

В умовах сучасної економіки, де конкуренція набуває все більшого розмаїття і динаміки, ефективне управління ресурсами стає невід'ємною складовою успішної діяльності будь-якого підприємства. Рациональне й

ощадливе використання матеріальних ресурсів на сьогодні є одним з найактуальніших завдань, що стоять перед підприємством.

Оборотні матеріальні ресурси, які включають в себе запаси сировини, комплектуючих, готової продукції та інших матеріалів, мають прямий вплив на виробничий процес, якість продукції, взаємодію з клієнтами та фінансовий стан підприємства. Ефективне управління цими ресурсами дозволяє забезпечити вчасне та якісне виконання замовлень, уникнути перевищень або недостач у запасах, а також знизити витрати на їх утримання та зберігання. Рациональне й

ощадливе використання матеріальних ресурсів підприємства є на сьогодні одним з найактуальніших завдань, що стоять перед підприємством.

Як правило, керівництво підприємства потребує точної та своєчасної інформації про стан та структуру оборотних матеріальних ресурсів, а також фактичне використання цих ресурсів. В такому разі обліково-контрольна інформація набуває особливого значення. Вона допомагає підприємству відстежувати динаміку запасів, визначати оптимальні рівні запасів для забезпечення безперебійного виробництва та вчасної поставки продукції. Крім того, ця інформація відображається у системі звітності підприємства, що є важливим інструментом для прийняття управлінських рішень та внутрішнього аудиту.

Проблемам обліку та контролю оборотних матеріальних активів в умовах сучасної економіки надали відзначну увагу видатні вітчизняні вчені-економісти.

За довгі роки досліджень цієї тематики багато науковців зробили значний внесок у розвиток теорії та практики управління оборотними матеріальними активами, сприяючи розумінню їх важливості та впливу на ефективність функціонування підприємств. Серед цих вчених варто виділити таких відомих дослідників як

Завгородній В.П., Динник В.Г., Кузьмінський А.М., Литвин Ю.Я., Палій В.Ф.,
 Огійчук М.Ф., Підлісецький Г.М., Сук Л.К., Саблук П.Ф., Гетьман В.Г., Білуха
 М.Т., Дем'яненко М.Я., Кірейцев Г.Г. та багато ін.

Мета і завдання дослідження. Метою магістерської кваліфікаційної роботи є розробка та обґрунтування рекомендацій з удосконалення методики обліку та контролю за оборотними матеріальними ресурсами на основі даних досліджуваного підприємства. Для досягнення даної мети передбачено вирішити наступні завдання:

- Розкрити сутність поняття «оборотні матеріальні ресурси» та їх роль у виробничій діяльності підприємства.
 - Розкрити та узагальнити склад та класифікацію оборотних матеріальних ресурсів.
 - Дослідити методику та процес оцінки оборотних матеріальних ресурсів згідно вимог НП(С)БО ТА МСБО.
 - Проаналізувати особливості проведення інвентаризації оборотних ресурсів.
 - Ознайомитись з первинною документацією матеріальних оборотних активів.
 - Розглянути порядок формування показників стану та руху оборотних матеріальних ресурсів у системі звітності.
 - Визначити вплив особливостей агропромислового виробництва на методику обліку і контролю матеріальних ресурсів.
 - Розробити рекомендацій щодо поліпшення методики обліку та контролю оборотних матеріальних ресурсів.
- Предметом дослідження виступає облік матеріальних ресурсів та аналіз результатів їх використання, зокрема їх надходження, використання та вибуття в процесі виробництва.

Об'єктом дослідження є процес обліку та контролю оборотних матеріальних ресурсів на підприємстві агропромислової галузі СТОВ «ЛІЗ-АГРО».

Методи дослідження. При проведенні дослідження були використані загальнонаукові та спеціальні методи. Серед них були методи теоретичного узагальнення, системного аналізу, аналогій, індукції та дедукції. Також використовувалися методи горизонтального та вертикального аналізу балансу, порівняльного аналізу облікових та звітних даних підприємства за різні періоди, а також коефіцієнтний аналіз.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у вивченні та обґрунтуванні теоретичних підходів і розробці рекомендацій щодо удосконалення організації, методики бухгалтерського обліку та внутрішнього господарського контролю у процесі використання оборотних матеріальних ресурсів.

За результатами дослідження було опубліковано тези:

1. Торохтій М.А., Гуренко Т.О. Актуальні проблеми обліку виробничих запасів. *Збірник тез доповідей всеукр. студ. наук-практ онлайн- конф. «Облік, оподаткування, контроль та аналіз: виклики та загрози в умовах воєнного стану»* (25 березня 2023 р.) К.: НУБіП України. С. 178-180.

2. Торохтій М.А. Автоматизація обліку виробничих запасів. *Студентська науково-практична конференція «Соціально-економічні аспекти розвитку України в умовах глобальних викликів»* (9-10 листопада 2023 р.). Київ: НУБіП України.

3. Torokhtii M.A., Bohdaniuk O.V. Modern approaches to assessing the use of current material resources of enterprises. *Colloquium-journal*. № 13 (172), 2023. С. 20.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛИКУ І АНАЛІЗУ ОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ

1.1. Економічна сутність оборотних матеріальних ресурсів

Оборотні матеріальні ресурси становлять значну частину активів підприємства і мають значну роль в ефективній господарській діяльності. Як правило, вони займають досить вагому частину в структурі майна та представляють собою основні складові витрат для підприємства різних галузей виробництва.

В наукових працях та економічній літературі існує безліч тлумачень економічної сутності матеріальних ресурсів. Зазвичай, матеріальними ресурсами називають «основні та оборотні засоби виробництва, які використовуються (або можуть бути використані) у виробничому процесі та формують його матеріально-речову базу [24]. Часто виникає плутанина між поняттями "матеріальні ресурси" та "запаси", оскільки їх використовують взаємозамінно.

Тому варто зупинитись на тлумаченні поняття «матеріальні ресурси» (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Поняття «матеріальні ресурси» в наукових джерелах

Автори	Тлумачення
Ларіна Я.С., Устенко О.А. [23]	Основні та оборотні засоби, які використовуються (або можуть бути використані) у виробничому процесі та формують його матеріально-речову базу.
Азріліан А.Н. [1]	Предмети праці: сировина, основні та допоміжні матеріали, напівфабрикати, паливо, незавершене виробництво та відходи виробництва, а також запасні частини машин, призначені для ремонту обладнання, тара і тарні матеріали.
Загородній А.Г., Вознюк Г.Л [14]	Основні та допоміжні матеріали, вироби, конструкції, сировина, паливо, незавершене виробництво і відходи власного виробництва, тара й тарні матеріали, а також запасні частини, призначені для ремонту обладнання.
Мочерний С.В. [23]	Основні та оборотні засоби виробництва, які використовуються (або можуть бути використані) у виробничому процесі та є матеріальною базою підприємства чи галузі.
Гордієнко Д.Д. [9]	Матеріали, які є фізичними складовими товару, що експортується, енергія, паливо та нафта, які використовуються у процесі виробництва, у тому числі каталізатори, що споживаються у процесі їх використання з метою одержання зазначеного товару.

Згідно таблиці 1.1 можна сказати, що серед вітчизняних науковців немає єдиного підходу щодо визначення «матеріальних ресурсів», адже кожен науковець може мати власний підхід до даного визначення на підставі особистої наукової праці. Можна зробити висновок, що "матеріальні ресурси" і "запаси" - це різні поняття, які застосовуються у відмінних ситуаціях. Матеріальні ресурси можна поділити на дві основні категорії: необоротні ресурси і оборотні ресурси (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Особливості необоротних та оборотних ресурсів

№	Категорії	Особливості	Приклади
1	Необоротні ресурси	Матеріальні ресурси, які використовуються для виробництва та надання послуг. Вони служать для забезпечення основної діяльності підприємства і мають використання більше 1 року.	Обладнання для виробництва, будівлі і споруди, транспортні засоби, та інші активи, які використовуються для виробництва
2	Оборотні ресурси	Матеріальні ресурси, які використовуються на короткий термін у процесі виробництва або господарської діяльності. Вони споживаються або перетворюються в процесі виробництва і не залишаються в незмінному вигляді протягом тривалого часу	Сировина, допоміжні матеріали, паливо, запасні частини, тара і тарні матеріали тощо.

Таким чином, оборотні матеріальні ресурси відносяться до складу оборотних активів, адже їх перетворення у грошові кошти відбувається протягом одного операційного циклу, тобто не більше одного року. Оборотні матеріальні ресурси включають в себе різні види активів, такі як сировина та матеріали, готова продукція, незавершене виробництво, а також компоненти готової продукції та запаси товарів для подальшої реалізації і інші подібні активи.

Як правило вищезазначені активи відносяться до такого поняття як «запаси», тому згідно 9 НП(С)БО «Запаси» існує тлумачення даної категорії.

Запаси – це активи, які:

1) утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності.

2) перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;

3) утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством [25].

Відповідно до даного стандарту можна сказати, що запаси визнаються активом, якщо існує ймовірність того, що майбутні економічні вигоди, пов'язані з їх використанням, будуть надходити на підприємство і їх вартість може бути визначена.

Варто зазначити, що норми НП(С)БО 9 «Запаси» не поширюються на такі запаси [25]:

1. Незавершені роботи за будівельними контрактами, включаючи контракти з надання послуг, що безпосередньо пов'язані з ними.

2. Фінансові активи (цінні папери, що утримуються з метою продажу тощо).

3. Молодняк тварин і тварин на відгодівлі, продукцію сільськогосподарства, корисні копалини, якщо вони оцінюються за чистою вартістю реалізації.

Важливо відзначити, що конкретний склад оборотних матеріальних ресурсів може суттєво відрізнитися в залежності від характеру діяльності підприємства. Наприклад, для одних підприємств обладнання є основним засобом виробництва, в той час як для інших, які спеціалізуються на виготовленні устаткування, вони можуть бути готовою продукцією для продажу.

А для торговельних підприємств, які продають обладнання, це товари готові для перепродажу на ринку.

Економічна сутність оборотних матеріальних ресурсів є важливою для розуміння функцій та значення цих ресурсів у бізнес-середовищі. Однак їх значення виходить далеко за межі простого наявності матеріалів на складі.

Існує декілька аспектів економічної сутності оборотних ресурсів (табл. 1.3.)

Таблиця 1.3

Особливості оборотних матеріальних ресурсів

№	Аспекти	Характеристика
1	2	3
1	Оборотність та ліквідність	Оборотні матеріальні ресурси є складниками, які підлягають постійному обміну та використанню. Їхня готовність до використання і конвертованості в готову продукцію або грошові кошти визначають ліквідність підприємства. Чим ефективніше матеріальні ресурси управляються, тим вища ліквідність підприємства.
2	Вплив на вартість продукції	Оборотні матеріальні ресурси складають важливу частину витрат на виробництво. Ефективне управління цими ресурсами може сприяти зниженню виробничих витрат і підвищенню рентабельності підприємства.
3	Оптимізація запасів	Підприємства повинні дбайливо планувати та контролювати рівень оборотних матеріальних ресурсів на складах. Надмірні запаси можуть призвести до затрат на зберігання, а дефіцит - до застою виробництва. Оптимізація запасів дозволяє досягти балансу між їхнім наявністю та використанням.
4	Планування та контроль	Ефективне управління оборотними матеріальними ресурсами включає в себе їхнє планування та контроль. Підприємство повинно ретельно визначати потреби у матеріалах, вести облік запасів і контролювати їхню оборотність.
5	Оптимізація оборотності	Максимізація оборотності матеріальних ресурсів передбачає їхнє швидке та ефективне використання у виробництві. Це сприяє підвищенню ефективності операцій і призводить до зменшення фінансових витрат.

Таким чином, економічна сутність оборотних матеріальних ресурсів виявляється у їхньому впливі на ліквідність, вартість виробництва, оптимізацію запасів та загальну фінансову продуктивність підприємства. Інакше кажучи, ефективне управління цими ресурсами є одним із ключових факторів успішності виробничої та фінансової діяльності підприємства.

1.2. Класифікація та оцінка оборотних матеріальних ресурсів

Майновий актив підприємства виявляється через володіння різного роду ресурсами. Серед них, матеріальні оборотні ресурси займають важливу позицію у власності підприємства і грають ключову роль у його функціонуванні, а також вони домінують у структурі витрат підприємства. Таким чином діяльність будь-якого підприємства неможлива без наявності на його балансі запасів.

Виробниче підприємство, як правило, містить велику кількість різноманітних матеріальних ресурсів. Вони використовуються по-різному: деякі з них повністю споживаються; змінюють лише свою форму, що є частиною продукту без будь-яких змін; тільки сприяють виробництву виробів і не будуть включені до їх маси або хімічного складу. Важливою передумовою правильної організації обліку матеріальних оборотних активів є їх класифікація за призначенням і у процесі виробництва і технічними ознаками.

Матеріальні оборотні ресурси входять до складу запасів, і для їх обліку використовується національний стандарт бухгалтерського обліку НП(С)БО 9 "Запаси". Згідно з цим стандартом, запаси класифікуються на підставі різних ознак. До складу запасів включаються:

1. Сировину, основні та допоміжні матеріали, комплектуючі вироби і інші матеріальні цінності, які призначені для виконання робіт, виробництва продукції та надання послуг, а також обслуговування виробництва й адміністративних потреб.

2. Незавершене у вигляді не оброблених і не складених остаточно деталей, вузлів, виробів та незавершених технологічних процесів. Незавершене виробництво на підприємствах, які виконують роботи і надають послуги складається з витрат, які пов'язані з виконанням незавершених робіт (послуг), до яких підприємством ще не визнано доходу.

3. Готову продукцію, виготовлену на підприємстві, яка призначена для продажу та відповідає технічним і якісним характеристикам, передбаченим договором або ж іншим нормативно-правовим актом.

4. Товари у вигляді матеріальних цінностей, які придбані (отримані) і зберігаються підприємством із метою подальшого продажу.

5. Малоцінні та швидкозношувані предмети, які використовуються не більше ніж один рік або нормального операційного циклу, якщо він триває понад один рік.

6. Поточні біологічні активи, якщо вони оцінюються за цим Національним положенням (стандартом), а також сільськогосподарську продукцію і продукцію лісового господарства науково-дослідних закладів після її первісного визнання.

Запаси як об'єкти бухгалтерського обліку відображуються згідно Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій, затвердженим Наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291, враховуючи останню редакцію від 18.11.2008 р. [15]. Згідно даного нормативного документу передбачено групування матеріальних оборотних активів у клас 2 «Запаси». Варто зазначити, що рахунки цього класу є активними балансовими (табл. 1.4)

Таблиця 1.4
Класифікація запасів згідно Плану рахунків

Шифр рахунку	Назва	Характеристика
1	2	3
20	Виробничі запаси	Рахунок використовується для обліку сировини, матеріалів та інших ресурсів, які використовуються в процесі виробництва товарів або надання послуг
21	Поточні біологічні активи	Рахунок використовується для обліку біологічних активів, які призначені для подальшого вирощування, виробництва с-г. або лісової продукції
22	Малоцінні та швидкозношувані	Рахунок використовується для обліку малоцінних і швидкозношуваних предметів, які не є основними засобами, але все ж використовуються в господарській діяльності
23	Виробництво	Рахунок використовується для обліку витрат, пов'язаних з виробництвом продукції або наданням послуг
24	Брак у виробництві	Рахунок використовується для обліку браку або відходів, які виникають в процесі виробництва і знижують якість продукції
25	Напівфабрикати	Рахунок використовується для обліку напівфабрикатів, які виробляються на підприємстві та використовуються для подальшого виробництва
26	Готова продукція	Рахунок використовується для обліку готової продукції, яка готова до реалізації.
27	Продукція с-г. виробництва	Рахунок використовується для обліку сільськогосподарської продукції, отриманої від сільськогосподарської діяльності.
28	Товари	Рахунок використовується для обліку товарів, які призначені для подальшої реалізації без додаткової обробки або виробництва.

Варто зазначити, що наведені балансові рахунки представляють собою матеріальні оборотні ресурси, які знаходяться в власності підприємства та обліковуються на балансі. З іншого боку, позабалансові рахунки відносяться до матеріальних оборотних ресурсів, які не перебувають у власності підприємства, і вони обліковуються на спеціальних позабалансових рахунках. При цьому ці ресурси не включаються до загального балансу підприємства.

Для цілей бухгалтерського обліку запаси групують на дві групи, а саме на власні запаси та ті, що не є власністю підприємства. Кожна група в свою чергу поділяється на види запасів, як це показано на рис. 1.1.

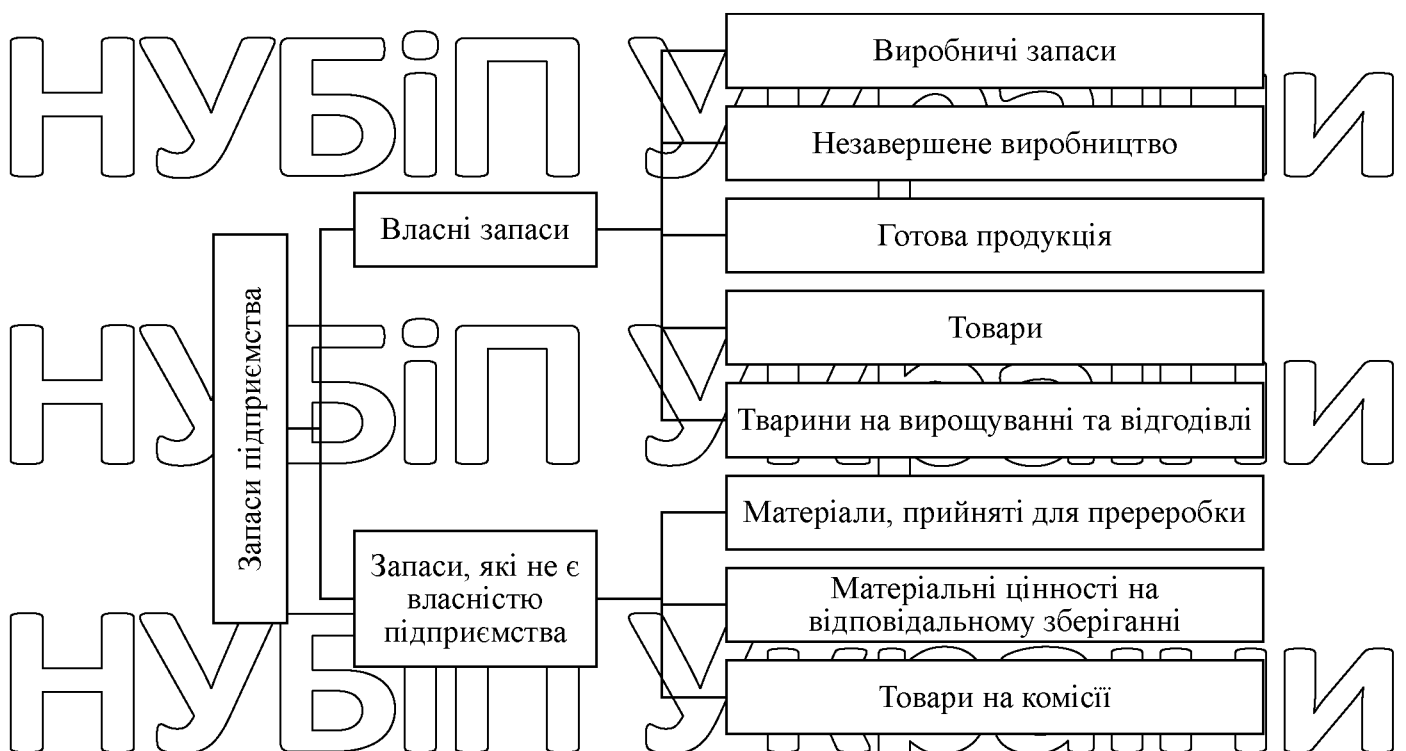

Рис. 1.1. Класифікація запасів підприємства

Структура матеріальних оборотних активів на кожному підприємстві залежить від специфіки його діяльності. Наприклад, для комерційного підприємства основною складовою запасів будуть товари для продажу. У виробничих підприємств оборотні ресурси можуть включати виробничі запаси, незавершене виробництво та готову продукцію.

Важливо підкреслити, що структура оборотних активів може змінюватися з часом відповідно до розвитку підприємства, зміни виробничих процесів та

стратегії бізнесу. Тому облік і управління матеріальними оборотними активами вимагає постійного аналізу та відповідності поточним потребам підприємства.

Запаси, які не належать підприємству і не перебувають у його власності, обліковуються окремо і не включаються до балансу підприємства. До таких запасів можуть належати:

1. Матеріали, прийняті для переробки: сировина, яка не оплачується одержувачем і залишається власністю постачальника або замовника.

2. Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні: матеріальні цінності, які були реалізовані підприємством, і право власності на них перейшло до покупця. Проте відповідно до умов договору вони залишаються під відповідальністю підприємства-продавця. До цієї категорії можуть входити матеріальні цінності, які не були сплачені, отримані надміру, або з яких була відмова від акцепту розрахункових документів постачальників.

3. Товари на комісії: товари, які отримані від іншої особи в межах договору комісії, поручки або інших цивільно-правових угод, що надають підприємству право продавати їх від свого імені та за дорученням іншої особи, не передаючи право власності на ці товари [34].

Ця диференціація допомагає підприємствам належним чином обліковувати і відображати різні види запасів та забезпечує правильний фінансовий облік.

Оцінка запасів є критичним аспектом управління фінансово-господарською діяльністю підприємства і має велике практичне значення через необхідність визначення реальної вартості цих ресурсів. Таким чином, вибір методу оцінки запасів варто робити, враховуючи потреби і очікування користувачів бухгалтерської інформації.

Методика оцінки запасів при надходженні та вибутті встановлюється відповідно до НП(С)БО 9 «Запаси», але при цьому прив'язки до певного методу, яким підприємство повинно керуватись, немає, тому кожен суб'єкт господарювання має право вибору методу оцінки при вибутті цих об'єктів.

Виробничі запаси можуть надходити на підприємство різним шляхом, який, в свою чергу, впливає на порядок та оцінювання запасів (рис. 1.2) [39].

Придбані за плату

- Собівартість запасів, що складається з фактичних витрат:
- Суми, що сплачуються постачальнику за вирахуванням непрямих податків;
- Суми ввізного мита;
- Суми непрямих податків;
- Транспортно-заготівельні витрати та інші витрати.

Виготовлені власними силами

- Виробнича собівартість, яка визначається за НП(С)БО 16 «Витрати»:
- Прямі матеріальні витрати;
- Прямі витрати на оплату праці;
- Інші прямі витрати;
- Змінні загальновиробничі витрати;
- Постійні розподілені загальновиробничі витрати.

Внесені до статутного капіталу

- Погоджена засновниками підприємства їх справедлива вартість з урахуванням витрат передбачених при придбанні запасів відповідно до п.9 НП(С)БО 9 «Запаси».

Безоплатно одержані

- Справедлива вартість запасів з урахуванням витрат, передбачених при придбанні запасів

Придбані в результаті обміну на подібні активи

- Балансова вартість переданих запасів. Якщо балансова вартість перевищує справедливу вартість, то первісною є їх справедлива вартість. Різниця між балансовою і справедливою вартістю переданих запасів включається до складу витрат звітного періоду.

Придбані в результаті обміну на неподібні активи

- Справедлива вартість переданих запасів збільшена (зменшена) на суму грошових коштів або її еквівалентів, які були передані у процесі обміну.

Рис. 1.2. Особливості обліку запасів в залежності від способу надходження

Щодо вибуття, то згідно з НП(С)БО 9 «Запаси» на підприємстві можна використовувати один із п'яти методів оцінки запасів при їх вибутті або декілька одночасно. Виділяють такі методи оцінки вибуття запасів [39]:

1. Метод FIFO (перший увійшов, перший вийшов). Цей метод базується на припущенні, що запаси використовуються в тій послідовності, в якій вони надійшли на підприємство.

2. Метод середньозваженої собівартості. Використовується, коли на один вид запасів є різні ціни. Вартість визначається на основі середньої ціни, яка розраховується шляхом поділу сумарної вартості залишку запасів на початок звітного періоду на їх кількість.

3. Метод нормативних витрат. В цьому методі використовуються норми витрат на одиницю продукції, які встановлені підприємством з урахуванням нормальних рівнів використання запасів.

4. Метод ідентифікованої собівартості. Цей метод застосовується у випадках виконання спеціальних замовлень і проектів, а також при невеликій кількості видів виробничих запасів на підприємстві.

5. Метод ціни продажу. Метод базується на застосуванні середнього проценту торговельної націнки товарів у роздрібній торгівлі.

Вибір конкретного методу оцінки запасів залежить від підприємства та його потреб, і незважаючи на різноманітність методів, важливо обрати той, який відповідає законодавству та є найбільш зручним для конкретного підприємства.

1.3. Особливості відображення інформації про оборотні матеріальні ресурси за НП(С)БО та МСБО

У зв'язку з інтеграцією української економіки в міжнародний простір, адаптація національної системи обліку до міжнародних стандартів стає дедалі важливішою. Матеріальні оборотні ресурси є основним активом для більшості підприємств, і облікова інформація про їх стан відіграє ключову роль у визначенні результатів їхньої діяльності та відображенні фінансового стану. Точний облік виробничих запасів на сільськогосподарських підприємствах є невід'ємною частиною управління, і без нього неможливо досягти короткострокових та довгострокових цілей в управлінні.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», публічні акціонерні товариства та інші підприємства, які здійснюють господарську діяльність у галузях, перелік яких визначається

Кабінетом Міністрів України, повинні складати фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність у відповідності до міжнародних стандартів, які офіційно оприлюднені на веб-сайті Міністерства фінансів України. Водночас інші підприємства самостійно визначають, чи застосовувати міжнародні чи національні стандарти, враховуючи власну доцільність.

Важливо відзначити, що навіть національні стандарти бухгалтерського обліку України, хоч і ґрунтуються на міжнародних стандартах фінансової звітності, мають відмінності. Однак всі підприємства в Україні, незалежно від того, які стандарти вони використовують для складання фінансової звітності, повинні дотримуватися вимог Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Останнє визначило суттєво новий порядок представлення фінансових показників у звітах, зокрема щодо запасів, які тепер відображаються як єдина стаття у Балансі відповідно до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

Згідно міжнародних стандартів бухгалтерського обліку формування та розкриття інформації визначаються про запаси визначаються МСФЗ 1 «Подання фінансових звітів» та МСФЗ 2 «Запаси».

У національних стандартах бухгалтерського обліку відповідні вимоги охоплюються НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», НП(С)БО 9 «Запаси» і НП(С)БО 16 «Витрати».

Визначення поняття запасів, що міститься в НП(С)БО 9, є майже тотожним міжнародному. Запаси – активи, які:

- утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності;
- перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;
- утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством [23].

Згідно даного НП(С)БО 9, запаси групуються на шість основних категорій, що дозволяє більш детально і систематично класифікувати їх у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Групування запасів згідно з НП(С)БО 9 «Запаси»

№ п/п	Групи запасів
1	Сировина, основні й допоміжні матеріали, комплектуючі вироби та інші матеріальні цінності, що призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва й адміністративних потреб
2	Незавершене виробництво у вигляді не закінчених обробкою і складанням деталей, вузлів, виробів та незакінчених технологічних процесів
3	Готова продукція, яка виготовлена на підприємстві, призначена для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договором або іншим нормативно-правовим актом
4	Товари у вигляді матеріальних цінностей, що придбані (отримані) та утримуються підприємством з метою подальшого продажу
5	Малоцінні та швидкозношувані предмети, які використовуються протягом не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він триває більше одного року
6	Поточні біологічні активи, якщо вони оцінюються за П(С)БО 9, а також сільськогосподарська продукція і продукція лісового господарства після її первісного визнання

Згідно Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку визначення «запаси» трактується таким чином: запаси – це активи, які:

- утримуються для продажу у звичайному ході бізнесу;
- перебувають у процесі виробництва для такого продажу;
- існують у формі основних чи допоміжних матеріалів для споживання у виробничому процесі або при наданні послуг.

Варто зазначити, що у МСБО 2 встановлено вимогу розкриття загальної балансової вартості запасів та їх розподіл за класифікаціями, які застосовуються суб'єктом господарювання (табл. 1.6).

Таблиця 1.6

Загальна класифікація запасів згідно з МСБО 2

№	IAS 2 «Inventories»	МСБО 2 «Запаси» (переклад)
1	Merchandise	Товари
2	Production supplies	Виробничі запаси
3	Materials	Матеріали
4	Work in progress	Незавершене виробництво
5	Finished goods	Готова продукція

У міжнародних та національних нормативних актах існують фактично чотири різні класифікації для запасів. Проте, на практиці в Україні найбільше використовуються дві класифікації, які використовуються в Примітках до фінансової звітності та Плані рахунків бухгалтерського обліку. Важливо відзначити, що ці дві класифікації не завжди взаємно сумісні між собою.

Наприклад, для заповнення рядків від 800 до 860 у Примітках до фінансової звітності потрібно використовувати субрахунки до рахунку 20 "Виробничі запаси", які визначені в Інструкції щодо застосування Плану рахунків. Проте ця Інструкція не застосовується до підприємств, які складають фінансову звітність відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) [21].

Отже, можна виділити кілька основних відмінностей між вітчизняною класифікацією запасів у Примітках до фінансової звітності та загальною класифікацією запасів у міжнародних стандартах:

- Відображення виробничих запасів, що є більш докладним у вітчизняному обліку.
- Наявність статті "Малоцінні та швидкозношувані предмети" у вітчизняних стандартах.
- Включення до складу запасів статті "Поточні біологічні активи" у вітчизняних стандартах.

Враховуючи, що підприємства, які складають фінансову звітність за міжнародними стандартами, мають керуватися МСБО 2 та інформацією з Плану рахунків, у Примітках до фінансової звітності виробничі запаси більш доцільно було б відображати єдиною статтею «Виробничі запаси». У цьому аспекті слід зазначити, що у вітчизняних документах, як і в міжнародних стандартах, відсутнє визначення терміну «Виробничі запаси». Згідно з Інструкцією про застосування Плану рахунків, рахунок 20 «Виробничі запаси» призначено для узагальнення інформації про наявність і рух належних підприємству запасів сировини і матеріалів. Згідно таблиці 1.7, можна детальніше порівняти вже згадані стандарти між собою за їх характеристиками

Таблиця 1.7

Порівняння за НП(С)БО 9 і МСБО 2

Показник	НП(С)БО 9	МСБО 2
Оцінка під час надходження	<p>1. При закупівлі: суми, визначені угодою із постачальником, за винятком прямих податків, ввізного мита, непрямих податків, пов'язаних із придбанням запасів, а також транспортні і заготівельні витрати та інші витрати.</p> <p>2. При власному виробництві витрати, що входять до виробничої собівартості, згідно з НП(С)БО №16 «Витрати».</p> <p>3. При внесенні до статутного капіталу: справедлива вартість, затверджена засновниками підприємства, з урахуванням витрат, пов'язаних із первинною вартістю запасів, куплених у постачальника.</p> <p>4. При отриманні безоплатно: справедлива вартість.</p>	<p>1. Витрати на придбання включають в себе вартість купівлі, мито, інші податки, транспортні витрати, роботи з навантаження та розвантаження, та інші пов'язані витрати.</p> <p>2. Витрати на переробку включають витрати, пов'язані з обробкою товару, включаючи вартість сировини, податки, транспортні витрати, роботи з навантаження/розвантаження, та інші витрати.</p> <p>3. Витрати на переробку включають витрати, пов'язані з виробництвом одиниці продукції.</p> <p>4. Інші витрати, якщо вони пов'язані з доставкою товарів до їх поточного місця розпакування та підготовки до використання.</p>
Оцінка під час вибуття	Собівартість на методу FIFO, ідентифікація собівартості, середньозважена собівартість, нормативні витрати та ціни продажів.	Метод середньозваженої собівартості, метод FIFO, метод роздрібник цін, нормативні витрати, і також метод LIFO.
Витрати, що не включаються до собівартості	<ul style="list-style-type: none"> • Понаднормативні витрати та втрати запасів, що перевищують норму або стандартні втрати. • Відсотки за користування позиками. • Витрати на збут і маркетинг. • Загальногосподарські та інші адміністративні витрати, не пов'язані з доставкою і обслуговуванням запасів. 	<ul style="list-style-type: none"> • Понаднормативні відходи матеріалів і втрати, оплата праці та інші виробничі витрати. • Витрати на зберігання, за винятком обумовлених виробничим процесом і необхідних для наступних етапів виробництва. • Адміністративні накладні витрати, які не пов'язані з доставкою та обслуговуванням, витрати на продаж та рекламу.
Розкриття у фінансовій звітності	Балансова вартість переданих на переробку, комісію або заставлених запасів відображає збільшену чисту вартість реалізації.	Сума будь-якого перерахунку або часткового списання, яка обчислюється як прибуток певного періоду.
Оцінка на дату балансу	Найменша з двох оцінок: первинна вартість або чиста вартість реалізації	Чиста реалізаційна вартість

Підходи до відображення інформації про матеріальні оборотні активи у фінансовій звітності за НП(С)БО подібні до вимог МСФЗ. Проте, незважаючи на

спільність підходів до обліку запасів, їх показники в звітності, складеної за національними і міжнародними стандартами, можуть відрізнятися.

Висновки до розділу 1

У даному розділі ми розглянули фундаментальні та теоретичні аспекти обліку та аналізу оборотних матеріальних ресурсів в підприємстві.

Перш за все, була розглянута економічна сутність оборотних матеріальних ресурсів, адже необхідно розуміти функції та значення цих ресурсів у бізнес-середовищі. Насамперед, економічна сутність наведених активів виявляється у їхньому впливі на ліквідність, вартість виробництва, оптимізацію запасів та загальну фінансову продуктивність підприємства. Інакше кажучи, ефективне управління цими ресурсами є одним із ключових факторів успішності виробничої та фінансової діяльності підприємства.

Розкрита класифікація та оцінка оборотних матеріальних ресурсів. Важливою передумовою правильної організації обліку матеріальних оборотних активів є їх класифікація за призначенням і у процесі виробництва і технічними ознаками. В свою чергу, оцінка запасів є критичним аспектом управління фінансово-господарською діяльністю підприємства і має велике практичне значення через необхідність визначення реальної вартості цих ресурсів. Тому вибір методу оцінки запасів варто робити, враховуючи потреби і очікування користувачів бухгалтерської інформації.

На заключному етапі були розглянуті особливості відображення інформації про оборотні матеріальні ресурси за національними та міжнародними стандартами обліку. Таким чином, національні стандарти бухгалтерського обліку України хоч і ґрунтуються на міжнародних стандартах фінансової звітності, але вони мають певні відмінності. Тому такі відмінності суттєво впливають на відображення показників оборотних матеріальних ресурсів у фінансовій звітності.

РОЗДІЛ 2

ОБЛІКОВА ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАН ТА ВИКОРИСТАННЯ
ОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ

2.1. Організаційно-економічна характеристика об'єкту дослідження

LNZ Group (укр. ЛНЗ Груп) – український вертикально інтегрований агропромисловий холдинг, що спеціалізується на торгівлі посівним матеріалом і засобами захисту рослин, вирощуванні зернових і технічних культур, тваринництві та зернотрейдерській діяльності. Утворений на базі Лебединського насінневого заводу. Агрохолдинг LNZ є багаторічним партнером у наданні послуг з вирощування насіння різних культур для провідних світових компаній-селекціонерів: Monsanto, Syngenta, Dow Seeds, DuPont Pioneer, Limagrain та інших, а також офіційним дистриб'ютором німецької компанії Bayer в Україні та засновником лінійки генеричних засобів захисту рослин «DEFENDA».

Наразі група компаній LNZ розвиває три сектори бізнес середовища:

- Агровиробництво (СТОВ «ЛНЗ-АГРО»);
- Насінництво (ПАТ «Лебединський насінневий завод»);
- Дистрибуцію (ТОВ «ЛНЗ»).

Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «ЛНЗ-Агро» знаходиться за адресою: Черкаська область, Звенигородський район, м. Шпола, вулиця Добровольців, будинок 63-А. Дане підприємство включає в себе виробництво зернових та технічних культур, тваринництво та торгівлю діяльність. СТОВ «ЛНЗ-Агро» об'єднує 36 агрофірми в Сумській, Вінницькій та Черкаській областях та близько 3000 працівників, задіяних у сезонних роботах. Сільськогосподарське підприємство є самостійним та специфічним суб'єктом бізнесу та веде свою діяльність на таких принципах:

1. Рівноправність сторін. Підприємство встановлює партнерські відносини з виробниками та споживачами зернових та технічних культур. Це передбачає

можливість вибору контрагентів для господарських зв'язків та рівну відповідальність за виконання умов угод.

2. Підприємливість. Сільськогосподарське підприємство проявляє господарську кмітливість та зацікавленість у вдосконаленні процесів виробництва зернових та технічних культур.

3. Оперативність. Підприємство володіє мобільністю та здатністю до оперативного реагування на зміни на ринку зернових та технічних культур, завдяки чому виконує свої завдання вчасно.

4. Обслуговування контрагентів. Підприємство надає комплекс послуг своїм контрагентам, враховуючи їхні потреби.

5. Економічна зацікавленість в організації оптимальних каналів розподілу. Підприємство враховує економічні інтереси у встановленні ефективних каналів постачання та збуту зернових та технічних культур.

6. Комерційні засади діяльності. Підприємство активно займається комерційною діяльністю з метою отримання прибутку.

7. Договірні засади взаємовідносин із контрагентами. Підприємство укладає договори та дотримується засад співпраці зі своїми контрагентами.

Сільськогосподарське підприємство має таких ключових партнерів-компаній, як UNIVERSEED, Syngenta, SESVanderHave, BASF, DEFENDA, Tevitta, Limagrain та інших провідних гравців на ринку.

Підприємство займається такими видами діяльності як:

01.11 - Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур. Підприємство займається вирощуванням різних видів зернових культур, таких як пшениця, ячмінь, кукурудза, а також бобових культур (наприклад, соя) та насіння олійних культур (наприклад, соняшник або рапс).

01.41 - Розведення великої рогатої худоби молочних порід. Підприємство спеціалізується на розведенні та утриманні молочної худоби, зокрема великої рогатої худоби, з метою отримання молока та молочних продуктів.

01.61 - Додаткова діяльність у рослинництві. Підприємство надає різноманітні послуги у сфері рослинництва, такі як обробка ґрунту, збір врожаю, агрохімічний облік і т.п.

46.21 - Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин. Підприємство здійснює оптову торгівлю різними сільськогосподарськими продуктами, такими як зерно, насіння, і т.п.

46.32 - Оптова торгівля м'ясом і м'ясними продуктами. Підприємство здійснює оптову торгівлю м'ясом і продуктами, отриманими з переробки м'яса, наприклад консерви.

46.33 - Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами. Підприємство займається оптовою торгівлею молочними продуктами, яйцями, і т.п., надаючи ці продукти споживачам.

49.41 - Вантажний автомобільний транспорт. Підприємство використовує власний транспорт для перевезення рослинної та тваринної продукції.

Компанія використовує лінійно-функціональну організаційну структуру управління. Ця організованість дозволяє створити ефективну основу для самофінансування, вирішення необхідних завдань і швидке управління завдяки ієрархічності структури ТОВ «ЛНЗ-Агро» (рис. 2.1).

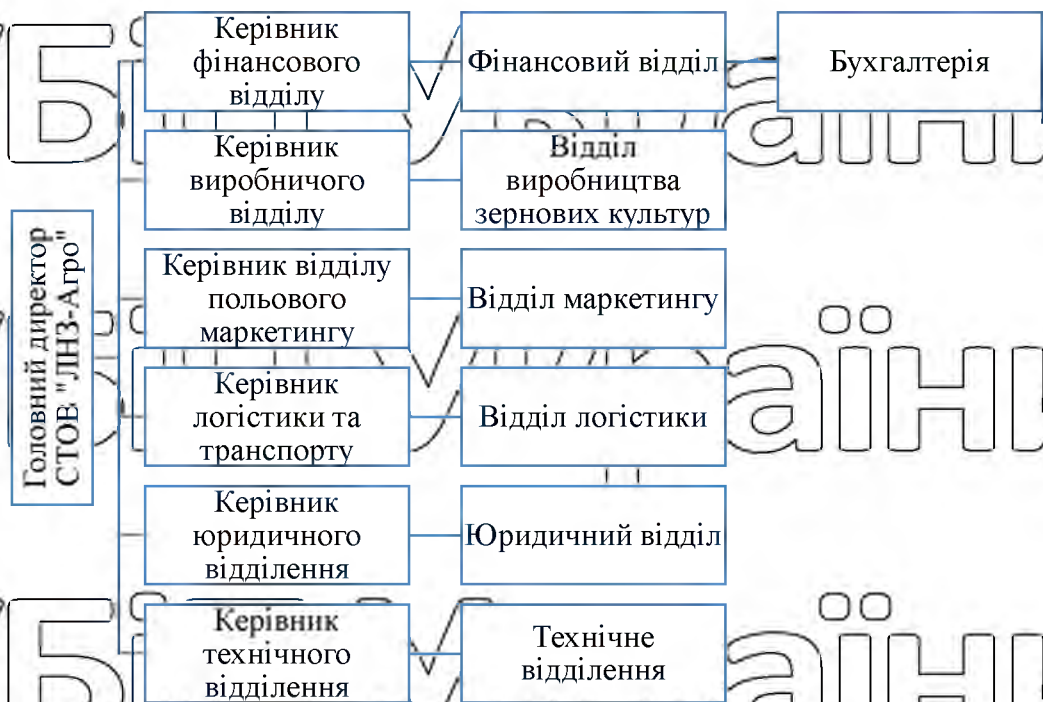

Рис. 2.1. Організаційна структура ТОВ «ЛНЗ-Агро»

Аналіз фінансово-економічного стану базується на фінансовій звітності та бухгалтерському обліку, а також включає в себе розрахунок та порівняння різноманітних показників і коефіцієнтів.

Метою фінансово-економічного аналізу є ряд завдань, таких як оцінка результатів та ефективності діяльності підприємства, аналіз його поточного фінансового стану, прогнозування розвитку фінансових показників на найближчу перспективу, вивчення динаміки фінансових показників за певний час та ідентифікація факторів, які спричиняли відповідні зміни. Крім того, аналіз допомагає виявити наявні фінансові обмеження, які можуть впливати на проведення організаційних перетворень.

Зараз ми проведемо аналіз показників виробничого потенціалу СТОВ "ЛНЗ-Агро", використовуючи дані, які представлені в таблиці 2.1

Таблиця 2.1

Показники виробничого потенціалу СТОВ «ЛНЗ-Агро» за 2020 – 2022 рр.

№	Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення 2022 р. до 2020 р.	
					+/-	%
1	2	3	4	5	6	7
1	Статутний капітал, тис. грн.	29	29	29	0	0
2	Власний капітал, тис. грн.	438205	342365	437805	-400	-0,09
3	Позиковий капітал, тис. грн.	159254	118068	182466	23212	14,58
4	Майно разом, тис. грн.	597459	460433	620271	22812	3,82
5	Основні засоби тис. грн:					
	- залишкова вартість	22827	27174	68508	45681	200,12
	- первісна вартість	104880	109008	152060	47180	44,99
	- знос	82053	81834	83552	1499	1,83
6	Запаси, тис. грн	256393	221740	240283	-16110	-6,28

Згідно вищенаведеної таблиці, ми можемо проаналізувати важливі характеристики досліджуваного підприємства. Статутний капітал СТОВ «ЛНЗ-Агро» у 2020 році в порівнянні з 2022 роком залишився незмінним. Розмір власного капіталу підприємства у 2022 році в порівнянні з попередніми роками зменшився на 400 тис. грн, або на 0,09%. Особливості позикового капіталу вказують на тенденцію збільшення його обсягу. За даними таблиці, у 2020 році в порівнянні з 2022 роком позиковий капітал зріс на 22812 тис. грн, що становить

14,58% зростання. У контексті основних засобів важливо зазначити, що їх обсяги значно зросли. У 2020 році порівняно з 2020 роком залишкова вартість основних засобів в СТОВ "ЛНЗ-Агро" збільшилась на 200,1%. Первинна вартість також зросла на 44,99%, а знос збільшився на 1,83%. Щодо виробничих запасів, у 2020 році в порівнянні з 2022 роком ми спостерігаємо їх зменшення на 16110 тис. грн або на 6,28%. Ця ситуація може бути пов'язана зі зменшенням обсягів діяльності підприємства через війну в Україні.

Згідно даних таблиці 2.1 можна зробити висновок, що попри початок війни в 2022 році, СТОВ "ЛНЗ-Агро" досить раціонально управляє своїми запасами і спостерігається позитивна динаміка у збільшенні основних засобів та позикового капіталу, що може вказувати на стабільність підприємства та його потенціал для подальшого розвитку.

Також, відповідно до рис. 2.2. середньооблікова кількість штатних працівників у 2020 році становила 157 осіб, де у порівнянні з даними у 2022 році кількість працівників збільшилась на 20 осіб. Варто зазначити, що у 2022 році в секторі рослинництва збільшилась середньооблікова кількість працівників на 14 осіб в порівнянні з 2020 роком. Аналогічна ситуація прослідковується в сегменті тваринництва, станом на 2022 рік задіяно 39 працівників, тобто в порівнянні з 2020 роком кількість людей на підприємстві збільшилась на 6 осіб.

Рис. 2.2. Показник забезпеченості СТОВ «ЛНЗ-Агро» трудовими ресурсами за 2020 – 2022 рр

На підприємстві також ведеться Звіт про посівні площі сільськогосподарських, де вказуються сільськогосподарські культури та їх посівні площі за звітний період (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Посівні площі сільськогосподарських культур за 2022 рік

Назва сільськогосподарських культур	Код рядка	Площа посівна, га
1	2	3
Сільськогосподарські угіддя:	7118	1173,00
Культури зернові та зернобобові	0030	938,00
Пшениця озима	0050	501,00
Кукурудза	0110	437,00
Культури технічні	0390	235,00
Соя	0410	142,00
Кольза (ріпак ярий)	0520	93,00

Як можна зазначити, то підприємство використовує площі загалом на посів зернових та зернобобових культур (938 гектар) (Додаток А.1)

Розглянемо структуру грошових надходжень СТОВ «ЛНЗ-Агро» в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Структура грошових надходжень СТОВ «ЛНЗ-Агро» за 2020-2021 роки

№	Показник	2020 р.	2020 р., %	2021 р.	2021 р., %	Відхилення, грн, +/-
1	2	4	5	6	7	8
1	Надходження від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг	1571010,00	90%	624772,00	83%	-946238,00
2	Цільового фінансування	777,00	0%	298,00	0%	-479,00
3	Аванси, отримані від покупців і замовників	142 666,00	8%	65087,00	9%	-77579,00
4	Повернення податків і зборів	199,00	0%	0,00	0%	-199,00
5	Надходження від повернення авансів	22022,00	1%	34587,00	5%	12565,00
6	Надходження від отримання роялті, авторських винагород	0,00	0%	29000,00	4%	29000,00
7	Інші надходження	103,00	0%	135,00	0%	32,00

Згідно вищенаведеної таблиці, можна сказати, що загальне надходження зменшилось в 2021 році зменшилось порівняно з минулим роком. В основному, надходження на підприємство відбувається завдяки реалізації продукції, товарів та послуг на суму 624772,00 грн станом на 2021 рік. Даний показник становить 83% від надходжень в загальній структурі станом на 2021 рік. Аванси, отримані

від покупців і замовників становлять 9% від загальної структури (на суму 65087,00 грн) в 2021 році.

Проаналізуємо економічну ефективність діяльності підприємства в табл.

2.4.

Таблиця 2.4

Показники економічної ефективності діяльності підприємства СТОВ «ЛНЗ-Агро» за 2020 – 2022 рр.

№	Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення 2022 р. до 2020 р. %, +/-
1	2	3	4	5	6
1	Капіталоозброєність	145,39	167,74	387,05	241,66
2	Коефіцієнт заборгованості перед кредиторами	1,39	0,81	1,33	-0,06
3	Коефіцієнт заборгованості перед дебіторами	0,43	0,77	1,22	0,79
4	Коефіцієнт норми прибутковості	0,08	80,25	15,38	15,30

У 2020 році капіталоозброєність становила 145,39, і вона зростла до 167,74 в 2021 році та значно збільшилася до 387,05 в 2022 році. Це свідчить про збільшення обсягу активів протягом трьох років.

У 2020 році коефіцієнт заборгованості перед кредиторами становив 1,39, і він мав спад до 0,81 в 2021 році, але знову зріс до 1,33 в 2022 році. Це може вказувати на кращу узгодженість платежів з кредиторами в 2021 році, але відновлення певної заборгованості в 2022 році.

Коефіцієнт заборгованості перед дебіторами зріс з 0,43 в 2020 році до 0,77 в 2021 році та далі до 1,22 в 2022 році. Це може свідчити про збільшення строків заборгованості клієнтів за послуги або продукцію.

Показник коефіцієнта норми прибутку за роки варіюється і вказує на зростання прибутковості з 0,08% в 2020 році до 15,38% в 2022 році. Значення показника більше нуля показує, що підприємство генерує прибуток. Різне збільшення показника з 2020 по 2022 рік може свідчити про поліпшення ефективності діяльності та зростання прибутку на кожну одиницю капіталу.

Варто також приділити увагу показникам фінансової стійкості підприємства, адже фінансова стійкість підприємства є однією з головних умов

життєдіяльності, розвитку й забезпечення високого рівня конкурентоспроможності підприємства. Саме фінансова стійкість підприємства характеризує ефективність операційного, фінансового та інвестиційного розвитку, містить необхідну інформацію для інвесторів, а також відображає здатність підприємства відповідати за своїми боргами і зобов'язаннями (табл. 2.5) [40].

Показники фінансової стійкості СТОВ «ЛНЗ-Агро» за 2020 – 2022 рр.

№	Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Нормат. значення	Відхилення 2022 р. до 2020 р. +/-
1	Коефіцієнт фінансової автономії	0,73	0,74	0,71	>0,5	-0,03
2	Коефіцієнт фінансової залежності	1,36	1,34	1,42	<2	0,05
3	Коефіцієнт фінансового ризику	0,04	0,05	0,04	<0,5	-0,01
4	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,93	0,89	0,82	>0,5	-0,11
5	Коефіцієнт покриття відсотків	0,96	104,27	31,38	>1	30,41
6	Коефіцієнт покриття запасів	1,76	1,36	1,48	>0,6-0,8	-0,28

Коефіцієнт фінансової автономії вказує, яка частина всіх ресурсів підприємства є внутрішніми, тобто власними коштами, вкладеними власниками. Нормальне мінімальне значення для цього коефіцієнта зазвичай вважається на рівні 0,5. У 2020 році, частка власного капіталу в загальній вартості майна СТОВ «ЛНЗ-Агро» становила приблизно 0,73. Протягом аналізованого періоду цей коефіцієнт залишався вищим за норму, і в 2022 році він зменшився на 0,03 пункта порівняно з 2020 роком. Це свідчить про те, що підприємство є фінансово стійким та має незалежність від зовнішніх кредиторів, але в разі збільшення зобов'язань в майбутньому можуть виникнути проблеми у їх погашенні.

Коефіцієнт фінансової залежності показує, скільки одиниць зовнішнього капіталу припадає на одиницю власного капіталу. Нормальним значенням цього коефіцієнта вважається менше 2. Протягом розглянутого періоду цей коефіцієнт

був нижчим за норматив, хоча дещо збільшився у 2022 році на 0,05 пункта порівняно з 2020 роком. Загалом, це може свідчити про зниження рівня залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Коефіцієнт фінансового ризику визначає, яка частина активів підприємства була фінансована засобами, залученими у вигляді позикових коштів. Вище значення цього коефіцієнта вказує на більший обсяг боргових зобов'язань підприємства і це може свідчити про підвищений ризик фінансових труднощів або збитків для інвесторів чи кредиторів, які вкладають гроші в підприємство. Загалом, коефіцієнт станом на 2022 рік є суттєво нижчим за норматив, що є позитивним моментом для підприємства.

Коефіцієнт маневреності власних коштів вказує на гнучкість використання власного капіталу, тобто, скільки частини власного капіталу не зв'язано з необоротними активами і може бути використано для поточних потреб організації. Високе значення цього коефіцієнта та стабільний його ріст свідчить про те, що менеджмент діє досить гнучко, маючи можливість використовувати власні кошти для різних поточних потреб. Протягом проаналізованого періоду можна побачити, що показник зменшується протягом років, але станом на 2022 рік він становить 0,82, що є вище за норматив. Це свідчить про гнучке використання власних коштів підприємством.

Коефіцієнт покриття відсотків - це фінансовий показник, який оцінює здатність підприємства вчасно погашати відсотки за своїми боргами. Відмінною особливістю цього показника є те, що він вказує на здатність сплачувати відсотки, а не на можливість погашення основної суми боргу. В 2022 році цей показник є вищим за норматив, порівняно з 2020 роком. Таким чином, підприємство здатне вчасно погашати відсотки за своїми боргами.

Коефіцієнт покриття запасів вказує на те, наскільки величина "нормальних" джерел можуть покрити обсяг запасів. Показник в 2022 році зменшився на 0,28 порівняно з 2020 роком, хоча коефіцієнт є вищим за нормативне значення. Це може є позитивним сигналом і свідчить про здатність

підприємства утримувати більші обсяги запасів без великого фінансового тиску або ризику

Рентабельність - це важливий фінансовий показник, який вказує на ефективність діяльності підприємства та його здатність генерувати прибуток від різних аспектів бізнесу. Існує кілька ключових формул рентабельності, які можна розрахувати на основі балансу підприємства (табл. 2.6)

Таблиця 2.6

Показники рентабельності та прибутковості підприємства СТОВ «ЛНЗ-Агро» за 2020-2021 роки

№	Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення 2022 р. до 2020 р. %, +/-
1	3	4	5	6	
1	Коефіцієнт рентабельності активів	7,50	94,13	41,82	34,32
2	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	8,95	127,57	57,93	48,98
3	Коефіцієнт рентабельності оборотних активів	8,08	104,11	48,37	40,28
4	Коефіцієнт норми прибутку	0,08	80,25	15,38	15,30

Значення коефіцієнта рентабельності активів показують, наскільки ефективно підприємство використовує свої активи для генерації прибутку.

Зростання цього показника з 2020 до 2021 року є дуже значущим. У 2022 році рентабельність активів зменшилася порівняно з попереднім роком, але все ще залишається на відносно високому рівні.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу вказує на те, як ефективно підприємство використовує внутрішні джерела фінансування для генерації прибутку. У 2022 році коефіцієнт рентабельності власного капіталу зменшився порівняно з попереднім роком, але залишається на високому рівні.

Коефіцієнт рентабельності оборотних активів вказує на те, наскільки ефективно підприємство використовує свої короткострокові активи для генерації прибутку. Як і в інших випадках, є помітне зростання цього показника з 2020 до 2021 року, але зменшення у 2022 році.

2.2. Первинний облік оборотних матеріальних активів

Первинні документи відіграють важливу роль в діяльності будь-якого підприємства, оскільки вони є основою для ведення бухгалтерського обліку. Для уникнення непорозумінь з контрагентами та відповідності вимогам контролюючих органів, необхідно мати чітке розуміння вимог до форми та змісту первинних документів.

Основні нормативні акти, які встановлюють вимоги до форми та змісту первинних документів в бухгалтерському обліку, включають:

- Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999 р. № 996-ХІV (Закон № 996).
- Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 року № 88.

Головна мета складання первинних документів полягає в тому, щоб зафіксувати факти господарських операцій. Первинні документи можуть бути у формі письмових або електронних записів і містять інформацію про господарські операції, включаючи внутрішні розпорядження та дозволи адміністрації на їх проведення.

Прикладами первинних документів є видаткова накладна, товарно-транспортна накладна, акт виконаних робіт, прибутковий та видатковий касовий ордер та інші.

Таким чином, для фіксації руху матеріальних оборотних ресурсів, їхнього надходження, використання і вибуття необхідно використовувати первинні документи. Існує значний перелік документів, тому головний бухгалтер має визначити, які саме з документів відповідають розмірам і особливостям діяльності підприємства та галузі, в якій воно працює.

Відповідність фіксації всіх господарських операцій, пов'язаних із запасами, в первинних документах та зберігання оброблених документів протягом необхідного строку, який не може бути менше трьох років,

покладається на власника підприємства (або на уповноважений орган або посадову особу, яка керує підприємством) відповідно до вимог законодавства та статутних документів.

У зв'язку із скасуванням наказу Міністерства статистики України від 21.05.1996 року № 193, що стосувався затвердження типових форм первинних облікових документів для обліку сировини та матеріалів, підприємства приватного сектору мають право самостійно розробляти форми первинних документів для обліку відповідних операцій (згідно з пунктом 2.7 Положення № 88). Ті, хто раніше використовував стандартні форми, можуть і надалі користуватися ними. Але також є можливість перейти на самостійно розроблені форми документів, як заміну раніше скасованим типовим формам.

Впровадження системи електронного документообігу відбувається згідно внутрішніх процедур та порядків, які враховують особливості його бізнес-процесів. Це включає в себе правила та процедури щодо приймання, обробки та перевірки вхідних електронних документів (Рис. 2.3).

Рис. 2.3. Організація документообігу на підприємстві

Первинні документи з обліку оборотних матеріальних ресурсів на СТОВ «ЛНЗ-Агро» можна розділити на:

- документи з надходження та оприбуткування запасів;
- документи із складського обліку і внутрішнього переміщення;
- документи з відпуску (списання).

На СТОВ «ЛНЗ-Агро» для оприбуткування запасів користуються таким переліком документів (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Первинні документи СТОВ «ЛНЗ-Агро»

Первинний документ 1	Призначення 2
Рахунок-фактура (форма № 868)	документ, який складається постачальником і виписується на імя покупця для фіксації кожної партії відвантажених запасів
Доручення (форму №-2-М)	документ, що використовується для одержання виробничих запасів від постачальника через уповноважену особу
Прибутковий ордер (форма №М-4)	документ, який використовується для обліку матеріалів, що надходять на підприємство від постачальників або з процесу переробки
Товарно-транспортна накладна (форма №1-ТН)	комбінований документ, який складається з трьох самостійних розділів: відомості про вантаж, відомості про вантажнорозвантажувальні роботи та іншу інформацію
Акт про приймання матеріалів (форма №М-7)	документ, який складається у випадках, коли є розбіжності по кількості і якості виробничих запасів, що надійшли, із даними супровідних документів (пред'явлених до оплати). Він є підставою для пред'явлення претензій постачальнику та для оприбуткування запасів, що надійшли
Накладна на відпуск товарно-матеріальних цінностей (форма №М-20)	документ, який використовується для списання матеріальних цінностей, оприбуткування їх підприємством, дозволу на вивіз із території постачальника та для їхнього складського, оперативного та бухгалтерського обліку

При купівлі-продажу запасів між продавцем та покупцем укладається договір, який містить такі розділи:

- преамбула;
- предмет договору;
- права та обов'язки сторін;
- порядок розрахунків;

НУБІП України

- відповідальність сторін;
- обставини непереборної дії (форс-мажор);
- термін дії договору;

- умови дострокового припинення договору;

НУБІП України

- спори за договором;
- юридичні адреси та підписи сторін.

Для здійснення розрахунків за запаси, незалежно від того, чи існує письмовий договір, чи усна домовленість щодо поставки, постачальник виставляє «Рахунок-фактуру» на адрес підприємства. У цьому рахунку-фактурі

НУБІП України

вказується уся необхідна інформація, аналогічна тій, що вказується платником у банківських платіжних документах: найменування постачальника та покупця, назви і коди обслуговуючих банків, реквізити розрахункових рахунків

підприємств, перелік цінностей, за які здійснюється оплата, і сума, яка включає в себе ПДВ та без ПДВ.

НУБІП України

Надходження рахунку-фактури від постачальника на підприємство здійснюється заздалегідь з метою отримання від покупця за передплатою передбаченої суми або разом із надходженням матеріальних цінностей. В

залежності від умов заключеного договору доставка придбаних оборотних ресурсів може забезпечуватись як силами постачальника так і силами підприємства, яке купує матеріальні цінності [19].

НУБІП України

Довіреність представляє собою документ, що реєструє рішення

уповноваженої особи або керівника підприємства стосовно передання конкретній фізичній особі права отримати певний перелік та кількість цінностей.

НУБІП України

Для постачальника довіреність виступає як обов'язкова підстава для відпуску цінностей одержувачу. Без наявності довіреності не може бути оформлено інші первинні документи, такі як товарно-транспортна накладна на відпуск цінностей,

яка визнається дозволом на здійснення господарської операції з відпуску цінностей та служить підставою для її бухгалтерського обліку. Надання довіреності передує процесу оформлення накладної, і відсутність довіреності має за наслідок неможливість здійснення відпуску цінностей від постачальника до

покупця. Довіреність на одержання цінностей видавати можна лише працівникам, які працюють у даному підприємстві.

На підприємстві довіреність на одержання цінностей підписується керівником та головним бухгалтером підприємства, або їх заступниками, та особами, які мають відповідні повноваження, наданими керівником підприємства.

Таким чином, постачання сировини, матеріалів, палива, запчастин, інвентарю, добрив, товарів, та інших товарно-матеріальних цінностей може відбуватися лише за наявності довіреності від одержувача [19].

Довіреність на отримання цінностей від постачальника видаватися особі, уповноваженій на це на підставі наряду, рахунку, договору, замовлення, угоди або іншого документа, який їх замінює. Видача довіреності підтверджується підписом отримувача і обов'язково реєструється в спеціальному журналі реєстрації довіреностей.

Отримувач, якому видана довіреність, повинен не пізніше наступного дня після отримання цінностей, подати працівнику підприємства, який видає і реєструє довіреності, документ про отримання цінностей та їх здачу на склад.

Також, невикористані довіреності мають бути повернуті працівнику підприємства, який видає і реєструє довіреності, не пізніше наступного дня після закінчення строку дії довіреності.

Заборонено відпускати цінності в таких випадках:

- представлення довіреності, яка видана з порушенням встановленого порядку заповнення або залишена з незаповненими реквізитами;
- представлення довіреності з виправленнями або помилками, які не підтверджені підписами тих самих осіб, які підписали довіреність;
- відсутність уповноваженої особи вказаного в довіреності паспорта або іншого документа, що підтверджує її особу;
- закінчення строку дії довіреності;
- отримання повідомлення від підприємства-одержувача цінностей про анулювання довіреності.

Для отримання виробничих запасів у бухгалтерії постачальника, ґрунтуючись на угодах купівлі-продажу та інформації, зазначеній у довіреності на отримання цінностей, проводиться складання накладних-вимог на відпуск матеріалів або товарно-транспортних.

Для реєстрації та контролю за надходженням та оприбуткуванням матеріальних цінностей на підприємстві використовується «Журнал обліку надходжень» (форма № М-1). У журналі відділу постачання фіксуються записи про надходження матеріальних цінностей на склад підприємства на підставі товарно-транспортних документів, прибуткових ордерів і актів приймання матеріалів.

При отриманні матеріальних цінностей, використовується «Прибутковий ордер» (форма №М-4). Прибутковий ордер складається в двох примірниках матеріально відповідальною особою в день отримання цінностей на складі.

Варто зазначити, що графу «Номер паспорта» заповнюють при оформленні господарських операцій, що стосуються дорогоцінних матеріалів, таких як дорогоцінні матеріали.

«Акт приймання матеріалів» (форма №М-7) використовується для оформлення приймання матеріальних цінностей, які мають якісні або кількісні розбіжності з даними супровідних документів постачальника або при прийманні матеріалів без документів. Після приймання цінностей акти, разом з прикладеними документами, направляються наступним чином: один екземпляр передається в бухгалтерію підприємства для обліку переміщення (руху) матеріальних цінностей, а інший екземпляр передається відділу постачання або юридичному відділу для направлення листа-претензії постачальнику.

Для ефективного контролю та обліку оборотних матеріальних ресурсів на СТОВ «ЛНЗ-Агро» використовуються документи та форми, які допомагають в процесі складського обліку (табл. 2.8).

Після отримання або видачі ТМЦ, комірник, користуючись даними з первинних документів, реєструє інформацію у картках складського обліку.

Таблиця 2.8

Первинні документи СТОВ «ЛНЗ-Агро»

Первинний документ	Призначення
1	2
Картка складського обліку матеріалів (форма № М-12)	документ, що використовується для детального обліку руху матеріалів на складі. Він дозволяє вести оперативний облік запасів та знаходити необхідну інформацію про їх рух.
Матеріальний ярлик (форма № М-16)	документ, який використовується для надання характеристик кожного типу матеріалів за їхнім місцем зберігання. Практично, це є паспортом для матеріальних цінностей, який допомагає легко ідентифікувати та відстежувати їх.
Регістр прийняття-здачі документів (форма № М-13)	документ, який використовується для реєстрації прибуткових і видаткових документів, які передаються до бухгалтерії. Він служить для контролю за обміном документами.
Сигнальна довідка про відхилення фактичного залишку матеріалів від норм запасу (форма № М-18)	документ, що складається завідувачем складу (комірником) у випадку виявлення розбіжностей між фактичним залишком матеріалів і встановленими нормами.
Звіт про рух матеріальних цінностей	звіт узагальнює дані з усіх первинних документів, які стали основою для надкодження та вибуття матеріальних цінностей протягом визначеного періоду.

Документ «Картка складського обліку матеріалів» використовується для ретельного обліку руху матеріалів на складі, і кожен вид, сорт, розмір матеріалу має свій окремий запис в цій картці. Її заповнює відповідальна особа, як правило, комірник або завідуючий складом. Кожна операція з матеріалами реєструється в цій картці на підставі первинних документів про прибуток та витрати, і це робиться у день здійснення кожної окремої операції.

Для полегшення пошуку різних запасів на складі, у картках складського обліку вказуються точні номери полиць і секторів для кожного місця зберігання. Для характеристики матеріалів з кожним номенклатурним номером, які розташовані на конкретних місцях зберігання, використовується «Матеріальний ярлик». Бланк ярлика заповнюється завідуючим складом для кожного окремого номенклатурного номера матеріальних цінностей. Заповнений всіма

необхідними даними ярлик прикріплюється до місця зберігання матеріальних цінностей і виступає їх паспортом.

Для більш ефективного контролю за відхиленнями між фактичним залишком матеріалів і встановленими нормами запасу, а також для відстеження залишків матеріалів, які не використовуються, використовується «Сигнальна

довідка про відхилення фактичного залишку матеріалів від встановлених норм запасу». Цей документ складається у єдиному примірнику завідуючим складом і обов'язково надсилається вчасно відділу постачання. Метою цієї довідки є

контроль за відхиленнями між фактичними залишками матеріалів і встановленими нормами запасу, а також моніторинг залишків матеріалів, які залишаються без використання.

При завершенні періоду, бухгалтерія підприємства складає «Звіт про рух матеріальних цінностей». У цьому звіті узагальнюються дані, які містяться в усіх

первинних документах, що були підставою як для надходження, так і вибуття виробничих запасів протягом звітного періоду. Також у звіті проводиться детальний аналіз всіх ТМЦ. Він включає в себе інформацію про залишок цих цінностей на початок періоду, обсяг надходжень, обсяг вибуття та залишок на кінець звітного періоду. Загалом даний звіт створюється в двох екземплярах.

Перший екземпляр повинен містити підпис завідуючого складу з усіма прикріпленими документами щодо руху ТМЦ, який передається потім до бухгалтерії. Другий екземпляр підписується бухгалтером, який відповідає за облік матеріалів, який потім повертається до комірника та виступає для нього підтвердженням здачі зазначеного звіту.

Для документального оформлення та реєстрації прибутково-видаткових документів, які передаються до бухгалтерії підприємства використовується «Реєстр приймання-здачі документів». Цей реєстр складається у єдиному примірнику матеріально-відповідальною особою та подається до бухгалтерії разом з необхідними первинними документами та додатками.

Для оптимізації контролю за відпуском матеріалів та кращого управління запасами використовуються на підприємстві види документів, що зазначені в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Первинні документи СТОВ «ЛНЗ-Агро»

Первинний документ 1	Призначення 2
Лімітно-забірна картка (форма № М-8)	документ, призначений для багаторазового відпуску одного номенклатурного номера матеріалів протягом одного місяця.
Лімітно-забірна картка (форма № М-9)	документ, що використовується для чотириразового відпуску лімітованих матеріалів, які нараховуються на один вид витрат або замовлення протягом одного місяця.
Акт-вимога на заміну (додатковий відпуск) матеріалів (форма № М-10)	документ, який застосовується для відпуску матеріалів у випадках, коли потреба в них виникає з певною періодичністю, а також для додаткового відпуску матеріалів, які перевищують ліміт.
Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів (форма № М-11)	документ, який використовується для внутрішнього переміщення матеріалів всередині підприємства, включаючи відпуск матеріалів між господарствами підприємства, які розташовані за межами його території.

Для оформлення відпуску матеріалів, які регулярно використовуються у виробництві, а також для контролю за дотриманням встановлених лімітів відпуску матеріалів на виробничі потреби, використовується документ, який підтверджує списання матеріальних цінностей зі складу «Лімітно-забірна картка» (форми №М-8 та №М-9).

Лімітно-забірні картки поділяються на два типи:

- Форма №М-8 – використовується для багаторазового відпуску одного номенклатурного номера матеріалів протягом одного місяця.
- Форма №М-9 - призначена для чотириразового відпуску лімітованих матеріалів, які відносяться до одного виду витрат на один місяць, або для відпуску матеріалів різних видів витрат протягом місяця.

Лімітно-забірні картки складаються відділом постачання або плановим відділом для одного або кількох видів матеріалів у двох примірниках. Один

примірник на початку місяця передається цеху, де матеріали використовуються, а інший - на склад цеху. Відпуск матеріалів на виробництво здійснюється зі складу під пред'явленням примірника лімітно-забірної картки. Комірник відмічає обидва примірники, вказуючи кількість відпущеного матеріалу, і після цього обчислює залишок ліміту для кожного номенклатурного номера матеріалів.

В лімітно-забірній картці цеху комірник підписується, а в лімітно-забірній картці складу - представник цеху.

Додатковий понад ліміту відпуск матеріалів, а також заміна одних видів матеріалів іншими можливі лише за письмовою згодою керівника підприємства або осіб, які мають відповідне уповноваження. Для оформлення цих операцій використовується «Акт-вимога» (форма №М-10). Зміну ліміту також можуть здійснити ті самі особи, яким надано право встановлення лімітів.

Для внутрішнього обліку та відвантаження матеріальних цінностей всередині підприємства, включаючи їх відправку до відділень на території, що знаходяться за межами головного підприємства, а також для відвантаження їх до зовнішніх організацій, використовується «Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів» (форма №М-11). Даний документ виписується в двох примірниках та є підписаним головним бухгалтером або уповноваженою особою.

2.3. Синтетичний та аналітичний облік оборотних матеріальних активів

Як було зазначено, матеріальні оборотні ресурси є важливою частиною активів підприємства і є ключовим фактором у витратах різних галузей діяльності. Вони грають велику роль у фінансовому стані підприємства і надають інформацію про наявність та рух його активів, яка є надійною, своєчасною і повною завдяки бухгалтерському обліку.

Ефективне управління активами підприємства передбачає систематизацію з метою досягнення оптимальної продуктивності. Це означає, що інформація про виробничі запаси, незавершене виробництво, поточні біологічні активи та готову продукцію повинна бути зв'язана між собою.

Синтетичний облік наявності та руху запасів на розглянутому підприємстві проводиться у грошовій одиниці України за допомогою рахунків обліку запасів, відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, а також згідно з Інструкцією щодо його використання, яка була схвалена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 року під номером 291

Для синтетичного обліку запасів призначено 2-й клас Плану рахунків «Запаси». Рахунки 2-го класу призначені для узагальнення інформації щодо наявності та руху різноманітних активів підприємства, таких як готова продукція, товари, предмети праці, які використовуються у виробництві та для господарських потреб, а також засобів праці, що є частиною низькоцінних і швидкозношуваних активів підприємства. Для обліку запасів на підприємстві використовуються рахунки бухгалтерського обліку:

- 20 «Виробничі запаси»
- 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»
- 23 «Незавершене виробництво»
- 26 «Готова продукція»
- 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»
- 28 «Товари»

У загальному, дебетові записи на рахунках відображають надходження запасів на підприємство та їх оцінку, в той час як кредитові записи відображають витрати, пов'язані з виробництвом, переробкою, реалізацією, оцінкою та інші операції.

Рахунок 20 "Виробничі запаси" використовується для обліку наявності і руху різних видів запасів на підприємстві. Сюди включаються сировина та матеріали, включаючи ті, які знаходяться в дорозі або в процесі переробки,

будівельні матеріали, запчастини, матеріали сільськогосподарського призначення, паливо, тара, тарні матеріали і відходи основного виробництва. За дебетом на рахунку відображаються всі операції, що призводять до збільшення обсягу запасів на підприємстві. Це включає в себе надходження нових запасів, їх оцінку та інші події, які збільшують обсяг запасів. За кредитом на рахунку фіксуються всі витрати запасів. Це включає витрати на виробництво, експлуатацію, будівництво, переробку, реалізацію або передачу запасів на сторону, а також події, пов'язані з уцінкою запасів (рис. 2.4).

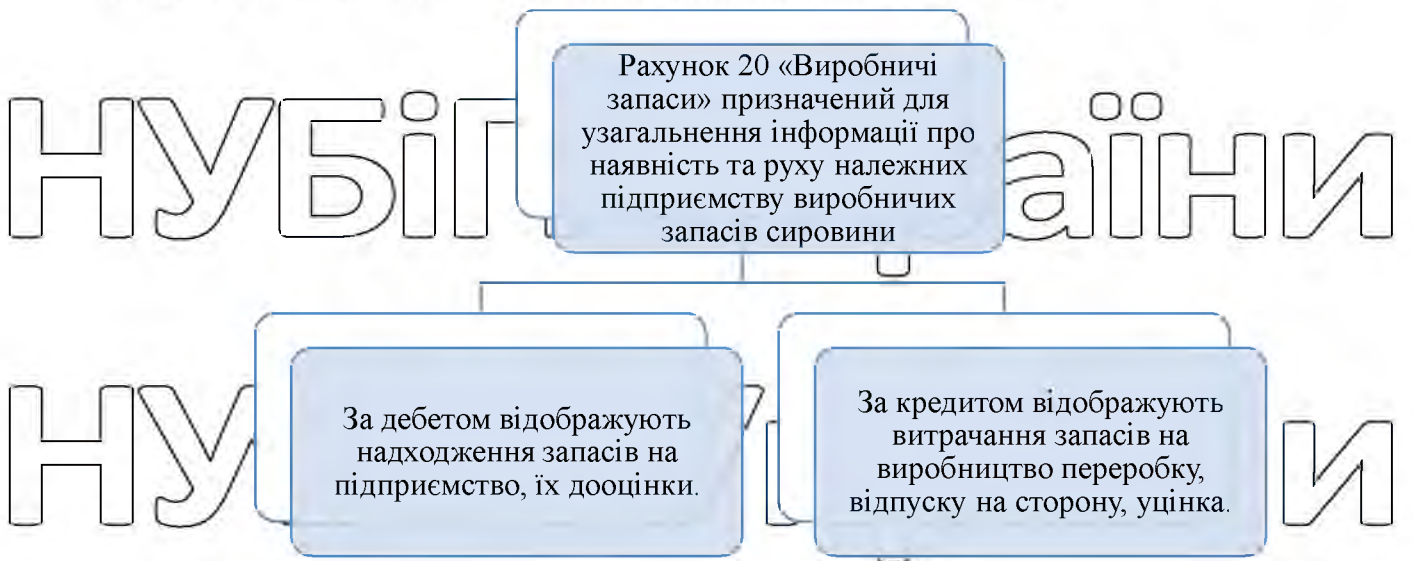

Рис. 2.4. Призначення рахунку 20 «Виробничі запаси»

Рахунок 20 «Виробничі запаси» поділяється на субрахунки, які зазначені в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Субрахунки синтетичного рахунку 20 «Виробничі запаси»

Код	Назва субрахунку	Призначення
201	«Сировина та матеріали»	використовується для відображення інформації про наявність та оборот сировини та основних матеріалів, які є складовою частиною продукції, що виробляється на підприємстві, або необхідні для її виробництва
202	«Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби»	використовується для обліку наявності та руху покупних напівфабрикатів і готових комплектуючих виробів. Це можуть бути, наприклад, вже готові будівельні конструкції, дерева, залізобетонні або металеві вироби та інші компоненти

Продовження таблиці 2.10

1	2	
203	«Паливо»	використовується для обліку наявності та руху палива, нафтопродуктів, твердого палива, мастильних матеріалів і т.д.
204	«Тара, тарні матеріали»	відображається інформація про наявність та рух різних видів тари, за винятком тари, яка використовується як господарський інвентар
205	«Будівельні матеріали»	відображається інформація про наявність та рух будівельних матеріалів, конструкцій, деталей, обладнання і комплектуючих виробів, які необхідні для виконання будівельно-монтажних робіт, виготовлення будівельних деталей і конструкцій, а також інших матеріальних цінностей, пов'язаних з будівельною діяльністю
206	«Матеріали, передані в переробку»	фіксується інформація про матеріали, які передані на обробку стороннім організаціям та які в подальшому включаються до собівартості отриманих з них продуктів
207	«Запасні частини»	здійснюється облік запасних частин, готових деталей, вузлів, агрегатів, які придбані або виготовлені і використовуються для проведення ремонтів та заміни зношених компонентів
208	«Матеріали сільськогосподарського призначення»	обліковуються різноманітні матеріали, спрямовані на сільське господарство, включаючи мінеральні добрива, хімічні засоби для боротьби зі шкідниками та хворобами рослин, біопрепарати, медикаменти для тварин, і різні хімікати, необхідні для сільськогосподарської діяльності
209	«Інші матеріали»	здійснюється облік різноманітних матеріалів і об'єктів, включаючи бланки суворого обліку, відходи виробництва, невиправний брак, та матеріальні цінності, які отримані внаслідок ліквідації основних засобів

Рахунок 22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети" використовується для обліку та відображення інформації стосовно наявності і руху предметів, які мають низьку вартість та швидко зношуються, але включені до складу запасів підприємства.

Рахунок включає в себе різноманітні предмети, які використовуються протягом не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він перевищує один рік. Сюди входять інструменти, господарські приладдя, спеціалізоване обладнання, спеціальний одяг та взуття, а також предмети якості постільних речей, незалежно від їх вартості та строку служби. Також на рахунку обліковуються тимчасові споруди, пристосування та пристрої, тощо (рис. 2.5).

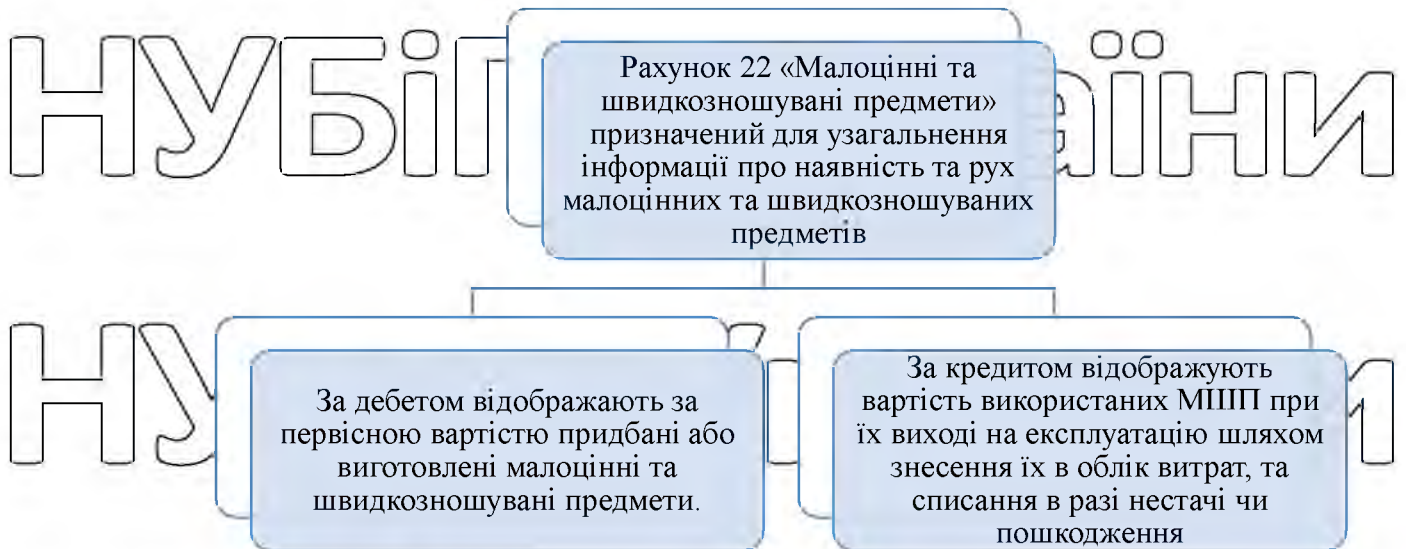

Рис. 2.5. Призначення рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»

Рахунок 23 «Незавершене виробництво» використовується для комплексного обліку витрат на виробництво, включаючи витрати на сировину, матеріали, працю, амортизацію обладнання, та інші витрати, які спрямовані на виробництво кінцевої продукції. Важливою особливістю цього рахунку є те, що він використовується для оцінки вартості незавершеного виробництва і визначення витрат, які будуть передані до наступного періоду або зараховані на собівартість готової продукції. (рис. 2.6.). Система аналітичного обліку для рахунку 23 «Виробництво» передбачає деталізацію за різними параметрами, а саме: види виробництва, статті витрат і види (групи) продукції, що виростається.

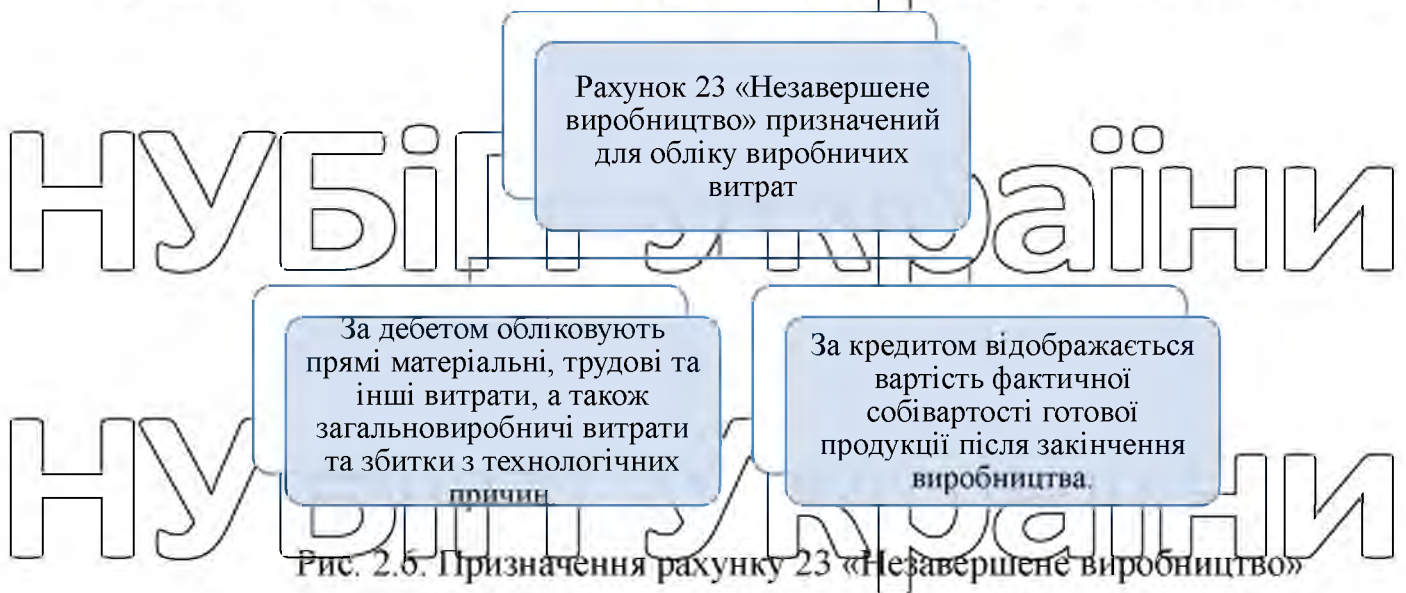

Рис. 2.6. Призначення рахунку 23 «Незавершене виробництво»

Рахунок 26 «Готова продукція» використовується для відображення інформації щодо наявності та обігу готової продукції на підприємстві. Сюди включається продукція, яка успішно пройшла всі стадії обробки укомплектування, була прийнята та відповідає умовам договорів із замовниками, а також відповідає встановленим стандартам якості (Рис. 2.7).

Цей рахунок дозволяє вести аналітичний облік готової продукції з розрізом за видами або категоріями продукції. Такий підхід сприяє більш детальному вивченню обсягів та стану готової продукції різних типів, що важливо для прийняття управлінських рішень та планування виробництва.

Рахунок 26 «Готова продукція» призначений узагальнення інформації про рух готової продукції

За дебетом обліковують надходження готової продукції власного виробництва за фактичною собівартістю

За кредитом відображається вибуття (відвантаження) готової продукції з складу на продаж

Рис. 2.7. Призначення рахунку 26 «Готова продукція»

На рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва» фіксується продукція, яка поступає від внутрішніх рослинницьких, тваринницьких і промислових підрозділів підприємства і призначена для продажу або іншого невиробничого споживання.

Рахунок 27 включає облік продукції, таких як корми (зелена маса, корм, плоди т.д.), насіння, матеріал для посадки (саджанці), бічну продукцію та відходи, одержані під час підготовки товарної продукції

Рахунок 27 включає в себе облік різних видів продукції, таких як корми (зелена маса, корм, плоди тощо), насіння, матеріали для посадки (саджанці), а також бічну продукцію та відходи, які одержані під час підготовки товарної продукції. Цей рахунок дозволяє вести облік цих видів продукції та матеріалів з окремим розрізом (рис. 2.8.)

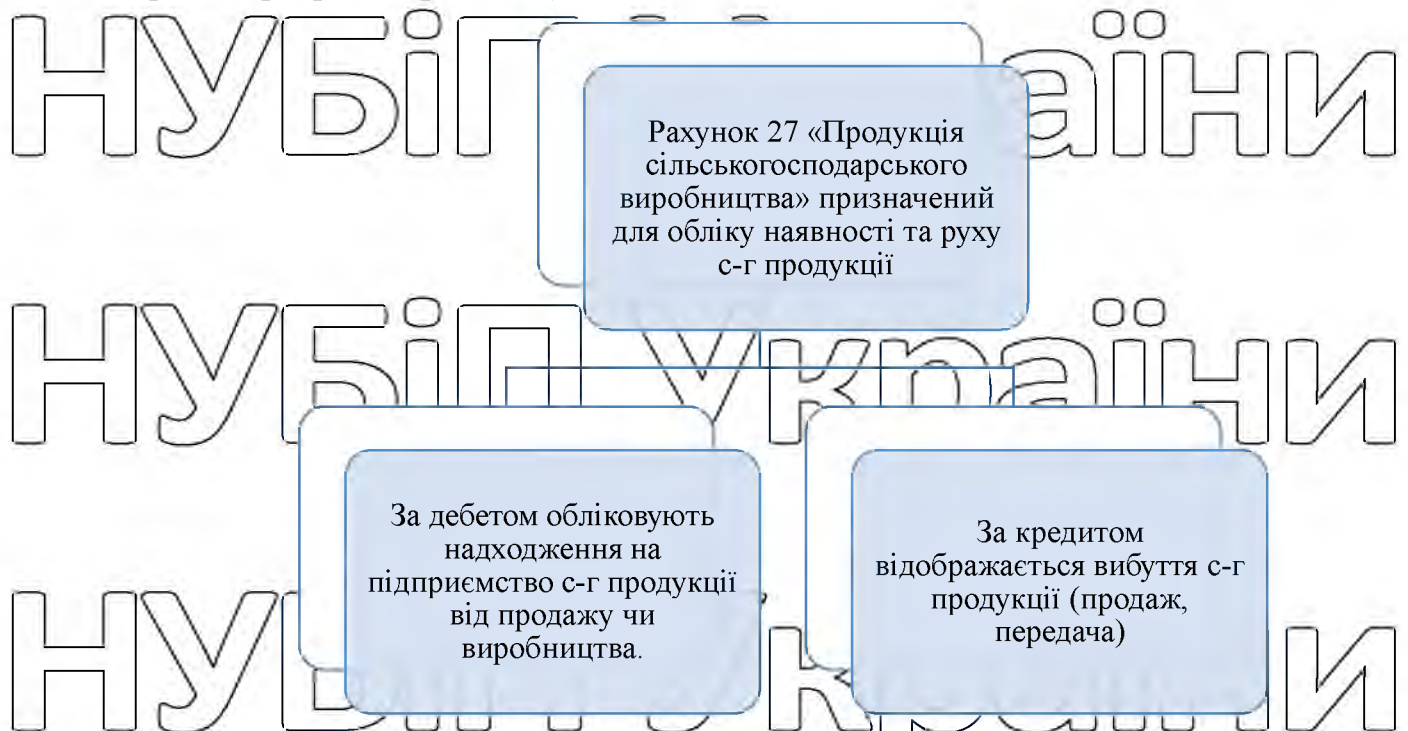
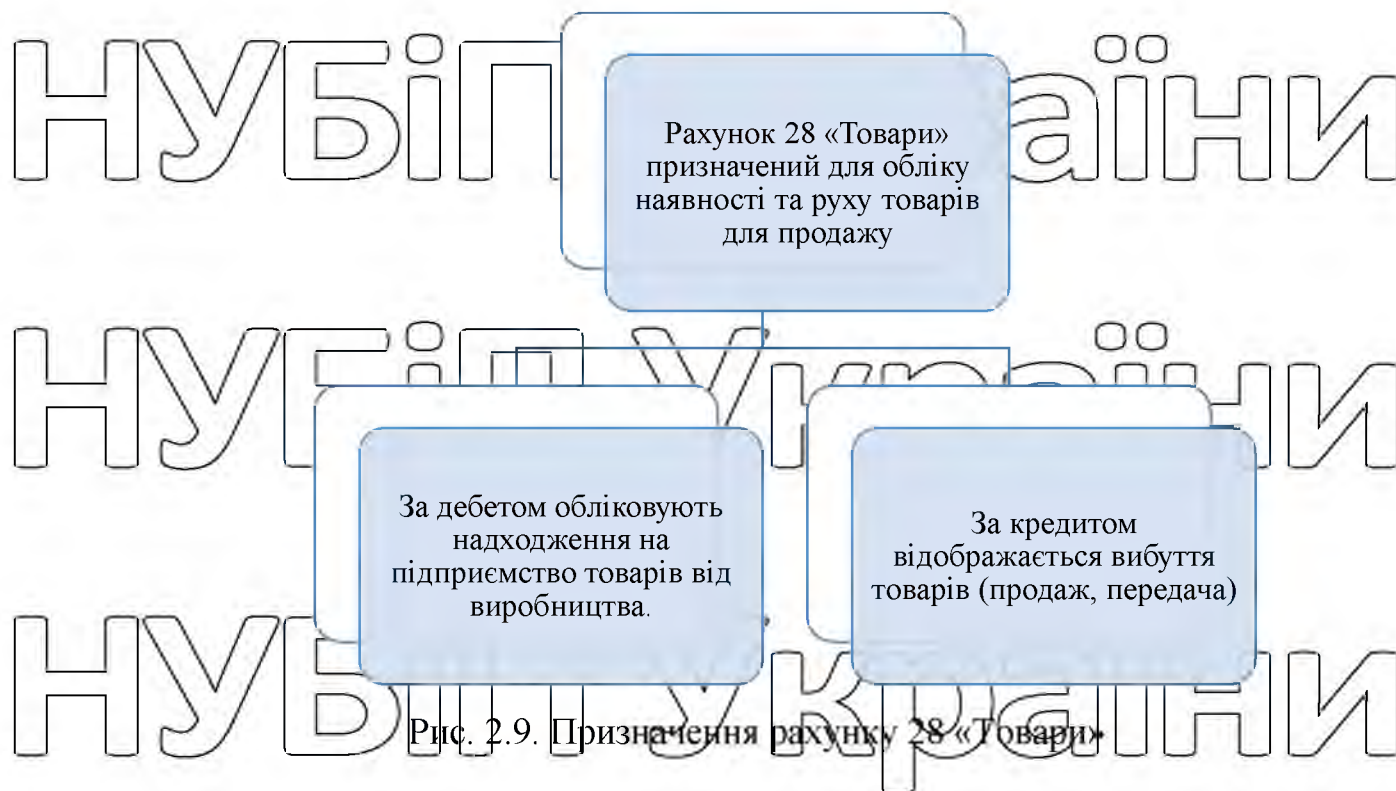

Рис. 2.8. Призначення рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»

Рахунок 28 «Товари» на виробничих та інших підприємствах використовується для обліку різних продуктів, матеріалів та товарів.

Використовується цей рахунок у випадках, коли ці матеріальні цінності спеціально вироблені або/та придбані для подальшого продажу.

Аналітичний облік ведеться за кількістю і вартістю кожного виду товарів, що зберігаються на складі підприємства. Він також надає можливість відслідковувати обороти товарів, визначати частоту продажів та споживання, і при необхідності, планувати поповнення запасів (рис. 2.9).

Застосування цих рахунків стає необхідним у наступній ситуації: в процесі зернового обігу виникає потреба точно реєструвати та відстежувати надходження зерна, яке планується пкдавати сушінню. Для цього використовуються відповідні кореспонденції та рахунки (табл. 2.11.)

Таблиця 2.11

Облік доробки зерна у поточному році СТОВ «ДНЗ-Агро»

№ п/п	Господарські операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	Оприбуткування зібраного врожаю зерна ячменю на склад – 20 т.	27	231	86531,00
2	Передавання зерна із складу до сушарки – 20 т.	27 (сушарка)	27 (склад)	86531,00
3	Понесли витрати на сушіння	231	91	9304,00
4	Передавання зерна з сушарки до складу	27 (склад)	27 (сушарка)	77227,00
5	Витрати на сушіння збільшили собівартість зерна	231	232	9304,00
6	Збільшення собівартості оприбуткованого зерна	27	231	9304,00

Використання синтетичного обліку не забезпечує можливість точного контролю за обігом та наявністю різних категорій товарно-виробничих запасів.

Для отримання вичерпної та точної інформації, необхідної для ефективного управління різними видами запасів та пов'язаними з ними процесами, необхідно використовувати аналітичний облік.

Аналітичний облік надає інформацію, що використовується в системі управління, і важлива для менеджерів на кожному рівні управління.

Деталізація аналітичного обліку виробничих запасів обумовлена кількістю складів для їх зберігання, різноманітністю товарів у наявності та складністю організаційно-виробничої структури підприємства.

Варто зазначити, що на підприємстві аналітичні рахунки встановлюються в залежності від своїх внутрішніх потреб і кількості аспектів, які потребують управлінського контролю. Серед категорій для аналітики оборотних матеріальних активів можуть бути такі: склади, комори, відповідальні особи за матеріальні цінності, види діяльності тощо.

Аналітичний облік матеріальних ресурсів здійснюється шляхом диференціації за їх найменуваннями та схожими характеристиками, використовуючи картки обліку запасів. На підприємстві комірник (завідуючий складом) щоденно записує до складської картотеки всі операції надходження і вибуття матеріальних ресурсів, нумеруючи записи по порядку з початку року.

Картки розміщуються в картотечі, де розподілені за технічними категоріями запасів відповідно до встановленої номенклатури-цінника. Кожна категорія оборотних активів додатково розглядається за марками, видами, сортами, розмірами та типами. Кожному виду, найменуванню, розміру або сорту запасів присвоюється унікальний числовий ідентифікатор, який реєструється в спеціальному довіднику, відомому як номенклатура-цінник. Крім цього, також фіксується одиниця виміру та облікова ціна кожного запасу.

НУБІП України

2.4. Відображення інформації про оборотні матеріальні активи в системі звітності

Облікова інформація про запаси на підприємстві становить необхідний елемент загальної інформації при оцінці результатів господарської діяльності та розкритті фінансового стану підприємства. Достовірний облік виробничих запасів на сільськогосподарському підприємстві є невід'ємною складовою управлінського процесу, і без нього неможливо досягти короткострокових та довгострокових цілей управління.

В свою чергу, фінансова звітність представлена такими формами як:

1. Баланс (Звіт про фінансовий стан)
2. Звіт про фінансові результати
3. Звіт про рух грошових коштів
4. Звіт про власний капітал
5. Примітки до фінансової звітності.

Варто зазначити, що примітки є сукупністю різних показників та роз'яснень, що деталізують статті фінансової звітності, розкриття яких передбачено національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Відображення запасів в балансі є важливою частиною фінансової звітності підприємства.

Виробничі запаси представляють собою активи, які одночасно відображаються в Балансі та Звіті про фінансові результати. Нереалізовані виробничі запаси відображаються у Балансі як запаси, показуючи їхню вартість на певний момент часу. У той же час, коли ці запаси, їх вартість включається у Звіт про фінансові результати як собівартість реалізованих товарів або послуг. Таке відображення дозволяє коректно відслідковувати вплив матеріальних активів на фінансовий стан і результати діяльності підприємства (Додатки Б.1, Б.2).

В II розділі активу Балансу відображається вартість різних активів, включаючи запаси, поточні біологічні активи, дебіторську заборгованість за

товари, роботи та послуги, а також іншу дебіторську заборгованість, поточні фінансові інвестиції, гроші та їх еквіваленти, витрати майбутніх періодів та інші оборотні активи.

Таким чином, згідно з бухгалтерськими стандартами і положеннями, запаси включаються в активи підприємства і мають відображення у Балансі в другому розділі активів «Оборотні активи», а саме в рядку «Запаси» (рядок 1100). Саме в цій статті згідно НП(С)БО 9 «Запаси» відображають вартість активів, що визнаються запасами за умови, що утримуються для наступного продажу; перебувають в процесі виробництва з метою продажу продукту; для виконання робіт та надання послуг і т.п.

Варто зазначити, що на підприємстві СТОВ «ЛНЗ-Агро» формулюється Баланс з підлою статті «Запаси» на підстаті (табл. 2.12)

Таблиця 2.12

Відображення матеріальних оборотних активів в Балансі СТОВ «ЛНЗ-Агро» за 2022 рік

Актив	Код рядку	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
Запаси:	1100	221 740	240 283
Виробничі запаси	1101	14 016	7 344
Незавершене виробництво	1102	48 025	68 451
Готова продукція	1103	155 146	161 513
Товари	1104	4 552	2 975
Поточні біологічні активи	1100	4 392	4 026

У статті «Виробничі запаси» відображається вартість різноманітних матеріалів та предметів, які характеризуються невеликою вартістю і швидким зносом. Ця категорія включає в себе сировину, основні та допоміжні матеріали, паливо, покупні напівфабрикати, комплектуючі вироби, запасні частини, гару, будівельні матеріали та інші матеріали, які призначені для споживання в процесі нормального операційного циклу підприємства.

У статті «Незавершене виробництво» відображаються витрати, пов'язані з незавершеним виробництвом та незавершеними роботами або послугами. Крім

нього, в цій категорії відображається вартість напівфабрикатів власного виробництва.

У статті «Готова продукція» відображаються запаси виробів, які знаходяться на складі і їх обробка вже завершена, вони відповідають технічним умовам і стандартам, а також готові до відвантаження згідно з умовами угод із замовниками.

У статті «Товари» відображається вартість залишків товарів, які придбані підприємством з метою подальшого продажу. Варто зазначити, що до суми не включається торгова націнка за дані товари.

Стаття «Поточні біологічні активи» включає в себе вартість поточних біологічних активів, таких як тварини та рослинництво, оцінені на справедливую або первісну вартість. Розрізняються тваринництво, включаючи дорослих тварин на відгодівлі та на випасі, птахів, звірів, кроликів, дорослих тварин, вибракувані з основного стада для реалізації, та молодняк тварин на вирощуванні і відгодівлі.

Вищенаведені статті за сумою визначаються згідно салдо на дебетових рахунках 20, 22, 23, 25, 26, 27, 28 на підставі обліку вартості придбаних/виготовлених матеріалів, сировини, товарів для подальшого використання або реалізації. Ця інформація становить основу для обліку запасів та врахування їх впливу на фінансовий стан підприємства.

Як було зазначено, інформацію про витрати підприємства подаються у Звіті про фінансові результати». У розділі III, а саме у статті «Матеріальні витрати» (рядок 2500) подається інформація щодо витрачених матеріальних оборотних активів у виробництві.

Згідно НП(С)БО 9 «Запаси» передбачається, що в Примітках до фінансової звітності розкривають нижченаведену інформацію:

- Методи оцінки запасів
- Балансову вартість запасів у розрізі окермих класифікаційних груп
- Балансову вартість запасів, що відображені за чистою вартістю реалізації
- Балансову вартість запасів, що передані у переробку, комісію чи заставу

• Суму збільшення чистої вартості реалізації, за якою проведено оцінку запасів, що раніше були уцінені та є активами на дату балансу.

В сучасних умовах господарювання велику увагу приділяють управлінській звітності, яка виступає важливим джерелом формування повної та надійної інформації про функціонування підприємства. Управлінська звітність займає особливе значення, оскільки її головною метою є надання керівництву точної інформації, яка відображає всі аспекти діяльності підприємства.

Основною метою складання управлінської звітності підприємств є задоволення потреб управління шляхом надання вартісних і натуральних показників. Ця інформація використовується для ефективного оцінювання, контролю, прогнозування та планування діяльності структурних підрозділів підприємства. Від цього залежить планування процесу формування запасів для виробничо-господарської діяльності підприємства. Воно включає в себе розробку та впровадження системи планування обсягу виробничих запасів і організацію їх результативного використання.

В управлінському звіті розкривають інформацію про норми витрачання матеріальних оборотних запасів, на виробництво певної продукції, об'єм виробництва продукції у звітному періоді, кількість витрачених запасів, їх залишки та необхідну потребу в них. (Додаток Б.7)

Таким чином, фінансова звітність має велике значення в сучасній підприємницькій діяльності, і це важливо не лише для самих підприємств, але й для різних категорій користувачів інформації. Вони проявляють інтерес до показників фінансово-господарської діяльності підприємств, з якими вони мають або планують мати економічні відносини.

Основні категорії користувачів фінансової звітності включають інвесторів, банки, постачальників і інших кредиторів, клієнтів, урядові органи, і т.п. Банки та інші фінансові установи використовують цю інформацію для прийняття рішень щодо надання кредитів або фінансової підтримки. Постачальники оцінюють фінансову стабільність своїх партнерів. Клієнти аналізують фінансові

показники своїх постачальників або замовників, щоб забезпечити надійність угод та забезпечити нормальне виконання зобов'язань.

Висновки до розділу 2

В цьому розділі ми розглянули фундаментальні аспекти щодо облікової інформації про стан та використання оборотних матеріальних ресурсів на досліджуваному підприємстві.

Було проведено аналіз показників діяльності підприємства СТОВ «ЛНЗ-Агро», де були розглянуті ключові аспекти, такі як фінансова стійкість та виробничий потенціал. Результати аналізу свідчать про те, що підприємство виявилось фінансово-стійким і володіє незалежністю від зовнішніх кредиторів.

Незважаючи на наявність військового конфлікту та його негативний вплив на загальну економічну ситуацію, підприємство вдалося підтримати позитивну динаміку у своїй діяльності.

Також, на підприємстві запаси належним чином відображаються відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій. Для синтетичного обліку запасів використовується 2-й клас Плану рахунків, який призначений для загального обліку наявності та обігу різноманітних активів на підприємстві. Це включає в себе готову продукцію, товари, предмети праці, які використовуються у виробництві та для господарських потреб, а також засоби праці, що є частиною низькоцінних і швидкозношуваних активів підприємства. Така структура обліку сприяє правильному відображенню та аналізу стану запасів та допомагає забезпечити належну фінансову та бухгалтерську звітність підприємства.

Крім того, були ретельно розглянуті форми та порядок складання первинних документів, які використовуються для обліку оборотних матеріальних ресурсів на підприємстві СТОВ "ЛНЗ-Агро". Зокрема, були розглянуті документи, які стосуються надходження та оприбуткування запасів,

документи, пов'язані із складським обліком і внутрішнім переміщенням матеріальних ресурсів, а також документи, які відображають процес відпуску та списання цих ресурсів. Надана інформація дозволяє краще розуміти систему обліку оборотних матеріальних ресурсів та її важливу роль у забезпеченні ефективної виробничо-господарської діяльності підприємства.

І на кінець було розглянуто відображення запасів у фінансовій та управлінській звітності. Виробничі запаси представляють собою активи, які одночасно відображаються в Балансі та Звіті про фінансові результати.

Нереалізовані виробничі запаси відображаються у балансі як запаси, вказуючи їхню вартість на певний момент часу. У той же час, коли ці запаси реалізуються, їх вартість включається у звіт про фінансові результати як собівартість реалізованих товарів або послуг. Такий підхід дозволяє коректно відслідковувати вплив матеріальних активів на фінансовий стан і результати діяльності підприємства, забезпечуючи ясність та достовірність фінансової звітності.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ 3

КОНТРОЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАН ТА ВИКОРИСТАННЯ
ОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ3.1. Методичні прийоми проведення внутрішнього контролю
оборотних матеріальних активів

Структура і склад матеріальних оборотних ресурсів відрізняються залежно від галузей промисловості та технологічних особливостей кожного окремого підприємства. Вона є результатом впливу технологічних процесів, напряму виробництва і споживчого попиту.

Надмірне формування запасів, які перевищують реальну виробничу потребу, може призвести до часткової або повної втрати споживчих властивостей цих ресурсів. Недостатня забезпеченість підприємства матеріальними оборотними ресурсами може суттєво погіршити його нормальну діяльність та загалом фінансовий стан. Аналіз такої ситуації дозволяє не лише розрахувати можливу економію або перевитрачання ресурсів порівняно із запланованими показниками, але й дослідити причини цих відхилень. Тому важливо дбайливо управляти та ретельно аналізувати обсяги запасів, забезпечуючи їх оптимальний рівень для забезпечення продукційних потреб і запобігання зайвому витратам.

Аналіз використання матеріальних ресурсів має на меті визначення загальної забезпеченості підприємства всіма видами матеріальних ресурсів, виявлення можливих резервів для більш раціонального використання цих ресурсів і зниження матеріаломісткості виробництва.

В свою чергу дозволяє ефективно управляти ресурсами, оптимізувати їхнє використання і підвищувати продуктивність виробництва завдяки більш раціональному підходу до використання ресурсів підприємства, підвищити ефективність виробництва, оскільки дозволяє більш обґрунтовано та раціонально використовувати доступні ресурси (рис. 3.1).

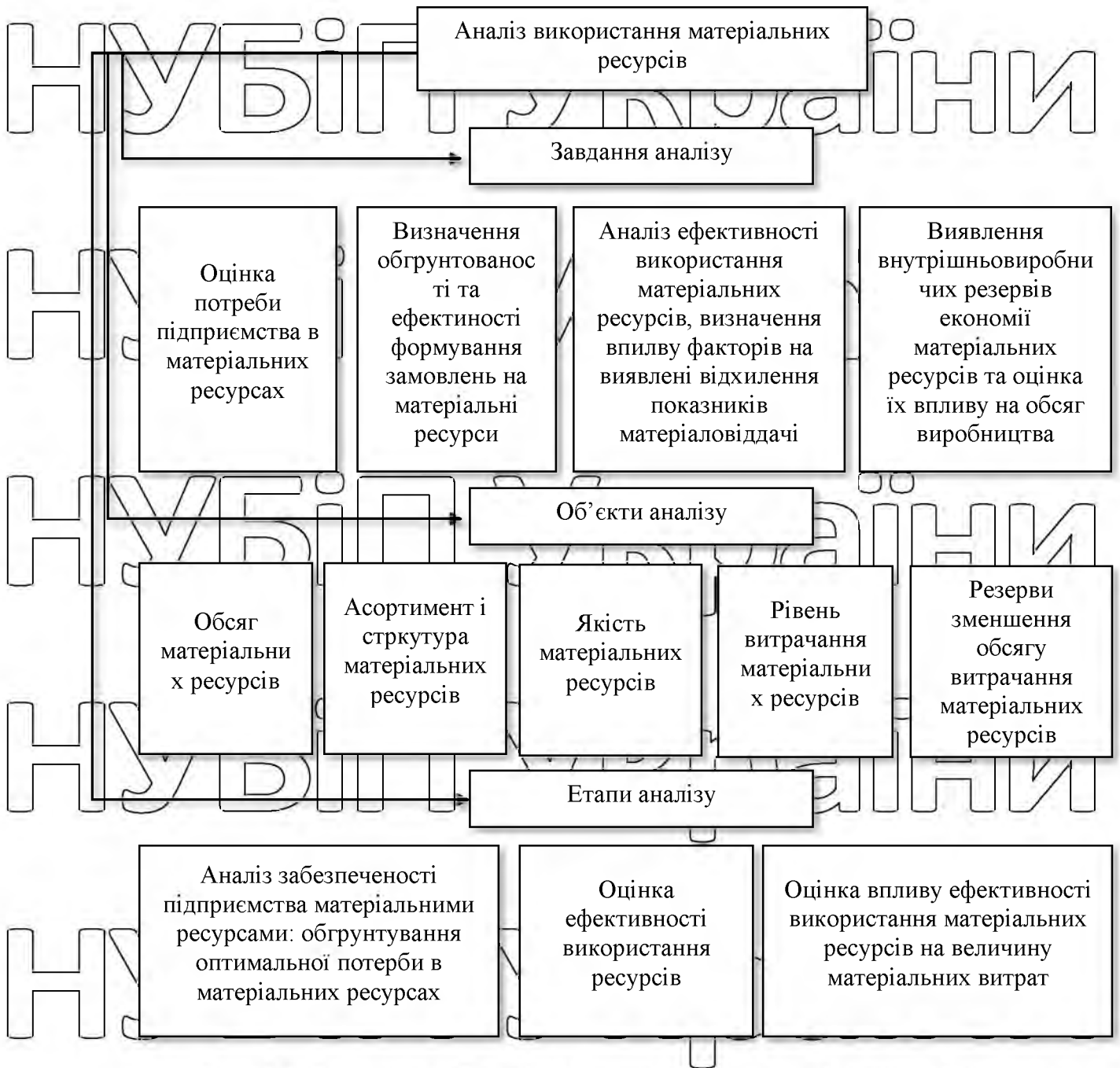

Рис. 3.1. Завдання, об'єкти та етапи аналізу матеріальних оборотних активів

Основним завданням інформаційних систем є обробка необхідних даних для забезпечення ефективного управління та користування всіма ресурсами підприємства, включаючи оборотні активи. Вони створюють інформаційне та технічне середовище, яке дозволяє здійснювати управління підприємством та всіма його структурними компонентами.

Також важливим є проведення внутрішнього контролю за станом зберігання, правильністю надходження та списання оборотних матеріальних активів. Наведемо основні методичні прийоми проведення внутрішнього контролю (рис. 3.2).

Методичні
прийоми

Групування недоліків - організування недоліків за їх подібністю, часовими рамками та важливістю, а також за порушенням одних і тих самих нормативно-правових актів.

Документування результатів проміжного контролю - зафіксування результатів на проміжних стадіях ревізії через створення проміжних актів, довідок та прийняття рішень щодо фінансових санкцій, таких як акт інвентаризації каси.

Аналітичне групування - використання статистичних методів для групування контрольованих об'єктів за подібними ознаками та виявленими недоліками, таких як розрахунок природного спаду та виникнення браку.

Юридичне обґрунтування - отримання доказів щодо недоліків і порушень нормативно-правових актів, а також визначення розміру заподіяного збитку і відповідальності конкретних осіб через збір первинних документів, що містять докази порушень.

Систематичне викладення недоліків укладення акту ревізії відповідно до встановлених стандартів єдиної системи діловодства.

Ухвалення рішень - прийняття дій суб'єктом контролю відносно об'єкта контролю, що реалізується через розроблення наказів або розпоряджень на основі результатів контролю.

Контроль за виконанням прийнятих рішень - перевірка виконання розпорядчих документів з відшкодування заподіяного збитку та інших справ.

Рис. 3.2. Методичні прийоми узагальнення результатів внутрішнього контролю (аудиту)

Важливо зауважити, що масштабні інформаційні системи безпосередньо підтримують практично всі аспекти управлінської діяльності в таких сферах, як бухгалтерський облік, фінанси, управління людськими ресурсами, маркетинг та виробництво. Їхнє завдання полягає у створенні інфраструктури та інструментів для забезпечення ефективного управління всіма аспектами діяльності

підприємства. Джерела інформації для аналізу та внутрішнього контролю використання матеріальних ресурсів наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Інформаційна база аналізу та внутрішнього контролю використання матеріальних оборотних ресурсів

№ п/п	Група	Джерела інформації
1	2	3
1	Первинні документи	Журнал обліку вантажів, що надійшли, довіреності, прибуткові ордери, акти приймання матеріалів, акти-вимоги на заміну (додатковий відпуск) матеріалів, накладні-вимоги на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів, картки складською обліку матеріалів, відомості обліку залишків матеріалів на складі, матеріальні ярлики, матеріальні звіти, картки обліку малощільних і швидкозношуваних предметів, рахунки-фактури, товарно-транспортні накладні, акти закупівлі запасів, тощо.
2	Рахунки бухгалтерії	20 «Виробничі запаси», 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети», 23 «Виробництво», 24 «Брак у виробництві».
3	Облікові реєстри	Журнал 5, 5А, і т.п.
4	Фінансова звітність	Ф. № 1 «Баланс», ф. № 2 «Звіт про фінансові результати», ф. № 3 «Звіт про рух грошових коштів», ф. № 4 «Звіт про власний капітал», ф. № 5 «Примітки до річної фінансової звітності»
5	Статистична звітність	ф. № 1 «Звіт про основні показники діяльності підприємства», ф. № 4-МТП «Звіт про залишки і використання палива та паливо мастильних матеріалів»
6	Податкова звітність	Декларація про прибуток підприємства
7	Інші джерела	Бізнес-план, оперативні дані відділу технічного постачання, договори (контракти) на постачання сировини та матеріалів, планові й звітні калькуляції, дані системи норм і нормативів витрачання матеріальних ресурсів, тощо

Зазначені джерела інформації використовуються для проведення аналізу використання матеріальних цінностей на різних етапах діяльності підприємства.

Під час аналізу та внутрішнього контролю забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами, насамперед, необхідно виконати наступні завдання.

1. Перевірити розрахунок потреби в матеріальних ресурсах, оцінити, наскільки ця потреба забезпечена джерелами постачання. Важливо визначити ступінь відповідності потреби в матеріальних ресурсах договорами на їх постачання, зокрема оцінити, чи відповідають угоди плановій потребі щодо

строків поставок, обсягів, асортименту матеріалів та якості матеріалів. Також важливо проаналізувати обґрунтованість укладених договорів та фактичне їх виконання.

2. Визначити, наскільки фактично наявні товарні запаси відповідають плановій потребі. Це включає аналіз обсягу та складу неліквідів та вивчення обсягу списаних втрат. Подібний аналіз допоможе виявити, чи забезпеченість підприємства матеріальними ресурсами відповідає плановим показникам і якість матеріалів.

3. Виявити причини можливого зниження обсягу виробництва, яке може виникнути через недостатню забезпеченість матеріальними ресурсами. Також необхідно вивчити фактори, що призвели до накопичення надмірних запасів і визначити, як це може впливати на виробництво та фінансовий стан підприємства.

Загальний аналіз структури матеріальних оборотних ресурсів в складі СТОВ «ЛНЗ-Агро» наведений у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

**Аналіз частки матеріальних оборотних ресурсів в складі запасів
СТОВ «ЛНЗ-Агро» за 2020-2022 рр.**

Запаси	2020		2021		2022		Відхилення		Темп приросту, %
	Тис. грн	%	Тис. грн	%	Тис. грн	%	Тис. грн	%	
	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Виробничі запаси	13382	5%	14016	6%	7344	3%	-6038	-2%	-45%
Незавершене виробництво	43497	17%	48025	22%	68451	28%	24954	12%	57%
Готова продукція	194955	76%	155146	70%	161513	67%	-33442	-9%	-17%
Товари	4559	2%	4552	2%	2975	1%	-1584	-1%	-35%
Всього запасів	236393	100%	221739	100%	240283	100%	-16110	0%	-6%

Як видно з таблиці виробничі запаси у 2020 р. становлять лише 5 % всіх запасів (13382 тис. грн.), а на кінець 2022 р. їх частка в структурі зменшилася до 3% (на 2 %) та становить – 7344 тис. грн. Найбільшу частку займає готова продукція, де станом на 2022 рік її частка в структурі становить 67%. Загалом,

матеріальні оборотні ресурси зменшилися на 16110 тис. грн (на 6%). Це свідчить про те, що підприємство скорочує запаси матеріальних оборотних ресурсів.

Також можна візуально відобразити структуру тексту на рис. 3.3.

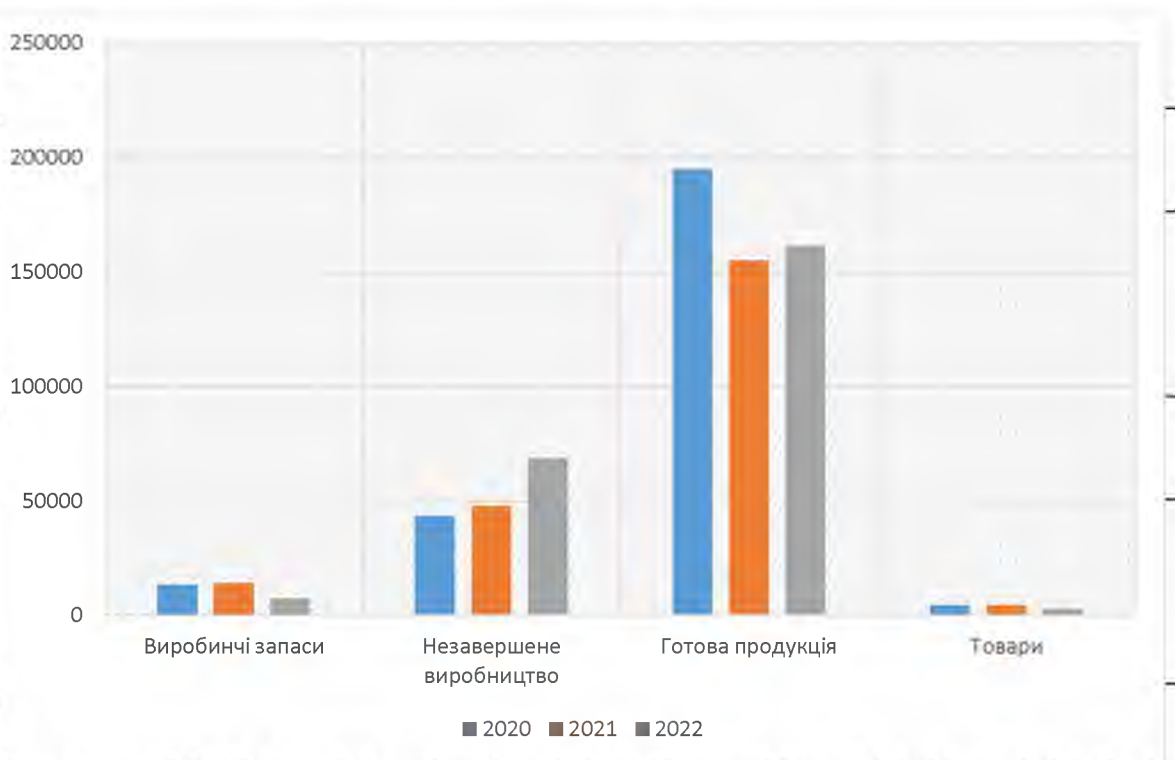

Рис. 3.3. Матеріальні оборотні ресурси в структурі запасів СТОВ «ЛНЗ-Агро» за 2020-2022 рр., тис. грн.

Такий аналіз допомагає підприємству краще розуміти, як ефективно управляти матеріальними ресурсами, забезпечувати потреби в них та уникати надмірних запасів чи дефіцитів, які можуть впливати на виробництво та фінансовий стан підприємства.

За допомогою порівняння планової потреби у матеріалах з їх реальною наявністю можна оцінити, наскільки підприємство забезпечене необхідною кількістю відповідних матеріалів. Цей аналіз допомагає визначити ступінь наявної резервної можливості та ефективності управління матеріалами (табл.

3.5).

Таблиця 3.3

Аналіз забезпеченості СТОВ «ЛНЗ-Агро» готовою продукцією за березень місяць 2022 року

Найменування	Планова потреба, л	Фактична наявність, л	Відхилення, л, +/-
1	2	3	4
Напалм (Раундап)	1260,00	1940,00	680,00
Напалм Супер (Раундап Екстра)	780,00	840,00	60,00
Айдахо	2310,00	2450,00	140,00
Айлар КС	490,00	480,00	-10,00
Брокс, РК (Пульсар)	1535,00	1840,00	305,00
Імпреза (Євро-Лайтнінг)	600,00	540,00	-60,00

Враховуючи дані з табл. 3.3, можна сказати, що СТОВ "ЛНЗ-Агро" має великий запас готової продукції на квітень 2022 року. Фактична наявність цієї продукції перевищує планову потребу, а це перевищення вище, ніж місячний нормативний розхід. Ураховуючи це перевищення та вплив негативних факторів, таких як військовий конфлікт і інфляція в Україні, що призвели до зростання цін на готову продукцію, можна зробити висновок, що підприємство має обґрунтовані запаси матеріалів для подальшої діяльності.

Аналізуючи забезпеченість матеріальними ресурсами необхідно приділяти увагу таким факторам:

1. Нерегулярні поставки сировини та матеріалів призводять до стояння обладнання, втрати робочого часу і вимагають додаткових понаднормових робіт, які компенсуються підвищеними тарифними ставками. Це впливає на зростання собівартості продукції і, відповідно, зменшення прибутку підприємства.

2. Визначення обсягів та асортименту постачання запасів. Вплив недопоставок матеріалів на виробництво вимірюється порівнянням обсягу певного виду матеріалів з їхньою нормою витрат на одиницю продукції.

3. Варто перевіряти відповідність матеріалів стандартам і технічним умовам, а також приділяти увагу претензіям до постачальників через недоброякісні матеріали. Низька якість сировини та матеріалів призводить до збільшення відходів та зменшення якості продукції.

3.2. Внутрішній контроль за станом та використанням оборотних матеріальних активів

Для забезпечення успішності функціонування підприємства та досягнення фінансових цілей важливо впроваджувати систему внутрішнього контролю.

Головною метою цієї системи є забезпечення стабільності та ефективності управління, збереження та нарощування активів підприємства, запобігання помилкам та фальсифікаціям в обліку, забезпечення точності та повноти бухгалтерських записів і своєчасної підготовки надійної фінансової інформації.

Першочерговим завданням внутрішнього господарського контролю є перевірка дотримання вимог НП(С)БО та встановленої облікової політики підприємства щодо операцій з запасами. Правильне дотримання цих вимог є важливим аспектом контролю щодо доцільності та законності таких операцій (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Вимоги НП(С)БО щодо дотримання обліку матеріальних ресурсів

НП(С)БО	Вимоги згідно НП(С)БО відносно матеріальних оборотних активів
1	2
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Правильність визнання запасів у фінансовій звітності та дотримання принципів підготовки звітності, зокрема щодо розкриття операцій зі запасами.
НП(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»	Відповідність умовам для виправлення помилок та змін в облікових оцінках, змін в обліковій політиці, визнання подій, що сталися після дати балансу, та розкриття відповідної інформації у примітках до фінансових звітів.
НП(С)БО 9 «Запаси»	Відповідність процедур формування первісної вартості запасів встановленим стандартам та правилам; визначення методів списання запасів під час їх вибуття та перевірка їх відповідності регулятивним вимогам; умови та методи переоцінки (знецінення) запасів та їх відповідність нормативам; розрахунок чистої вартості реалізації запасів та методи оцінки вартості незавершеного виробництва та готової продукції; перевірка умов перекласифікації запасів у склад основних засобів у разі зміни їх вартісної межі віднесення до малоцінних необоротних матеріальних активів.
НП(С)БО 15 «Дохід»	Перевірка відповідності умов визнання доходів від реалізації запасів (операційних доходів) та доходів, що виникають при використанні активів підприємства іншими сторонами.

НН(С)БО 16 «Витрати»	Перевірка правильності класифікації витрат, що виникають у процесі операцій з запасами, визнання собівартості виробництва, а також належність витрат внаслідок втрат від зменшення корисності запасів; уточнення витрат на безоплатну передачу запасів; оцінки витрат на ліквідацію необоротних активів, включаючи розбирання та демонтаж; встановлення залишкової вартості ліквідованих (списаних) необоротних активів; і аналіз інших витрат, пов'язаних з операційною діяльністю.
НН(С)БО 31 «Фінансові витрати»	Визнання активу як кваліфікаційного, методика визначення норм капіталізації фінансових витрат, класифікація займів як таких, що безпосередньо пов'язані зі створенням кваліфікаційного активу, а також інші (включаючи цільові і нецільові), встановлення дати початку, періоду припинення і завершення капіталізації фінансових витрат.

Бухгалтерський облік на підприємстві підтримується ефективною системою внутрішнього контролю, спрямовану на уникнення помилок та можливих зловживань у фінансовому обліку. Ця система включає в себе процедури перевірки та підтвердження операцій, розділення обов'язків та інші заходи, спрямовані на забезпеченні точності та надійності бухгалтерського обліку.

При створенні ефективною системи внутрішнього контролю враховуються декілька ключових аспектів:

- Забезпечення надійної інформації, яка є доступною та достовірною для прийняття управлінських рішень, включаючи точний облік фінансових та операційних даних.

- Другий аспект полягає у збереженні активів та документів, запобіганні їхній втраті та забезпеченні їхньої цільової ефективної використання, включаючи заходи для запобігання крадіжок та знищення активів.

- Система контролю сприяє оптимізації використання ресурсів та уникненню невиробничих витрат, включаючи підвищення розрахункової дисципліни та оптимізацію податкових платежів.

• Важливим аспектом є відповідність обліковим принципам, дотримання всіх внутрішніх правил та процедур контролю, а також вимог податкового та бухгалтерського законодавства.

• Нарешті, система внутрішнього контролю спрямована на підтримку надійності системи бухгалтерського обліку, включаючи облік податків та фінансових операцій.

Згідно рис. 3.4 виділяють такі основні завдання внутрішнього контролю операцій із матеріальними оборотними ресурсами.

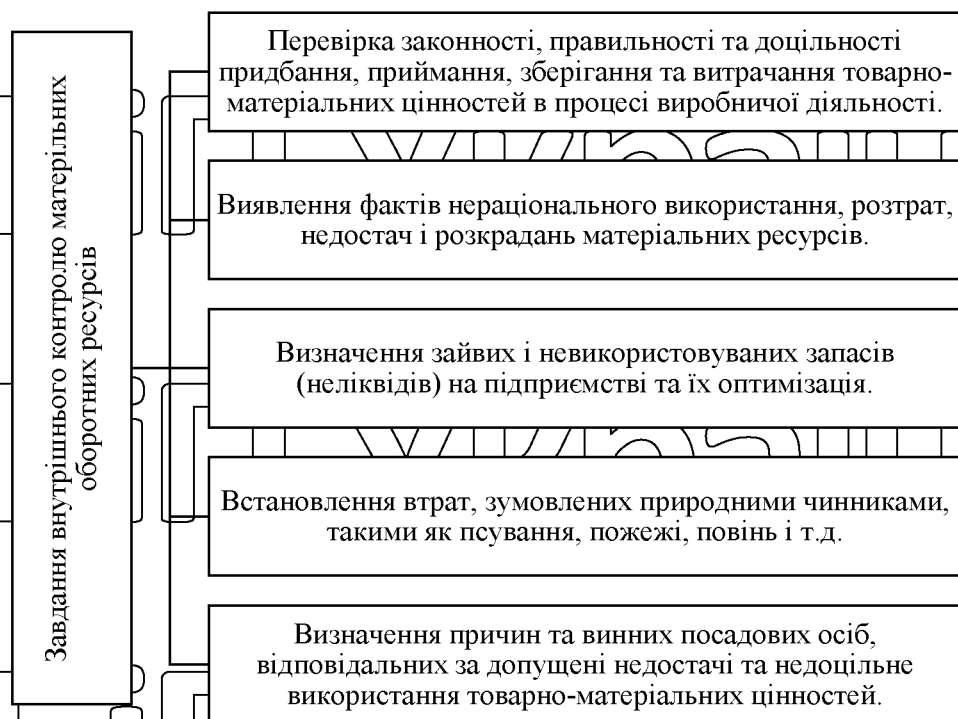

Рис. 3.4. Завдання внутрішнього контролю оборотних матеріальних ресурсів

Таким чином система внутрішнього контролю є важливою для досягнення фінансових та господарських цілей підприємства і допомагає забезпечити стабільність та ефективність управління.

Внутрішньогосподарському контролю властиві такі методичні прийоми, як органолептичні, розрахунково-аналітичні та документальні. Ця система методичних прийомів контролю конкретизується процедурами перевірки, пов'язаними з інвентаризацією матеріальних цінностей, контрольними замірами

і контрольними запусками використання матеріалів на виробництво, суцільним і вибірковим спостереженням та службовим розслідуванням [10]

Першо черговими джерелами контролю запасів є:

- договори, укладені між постачальником і споживачем;
- первинні документи щодо обліку матеріальних цінностей;
- інвентаризаційні описи;
- книги складського обліку;
- облікові реєстри;
- Головна книга;
- фінансова, оперативна та статистична звітність;
- Наказ про облікову політику підприємства.

Один з найефективніших інструментів внутрішнього контролю над управлінням запасами - це інвентаризація. Під час інвентаризації проводиться аналіз наявності запасів і може бути вибірковою або повною перевіркою, залежно від потреб та обсягів. Під час інвентаризації також здійснюється порівняння фактичних наявностей із бухгалтерським обліком, зокрема за складами або матеріально відповідальними особами.

Якщо інвентаризація викликає сумнів щодо достовірності деяких документів або облікових записів, контролер здійснює додаткову зустрічну перевірку або складає запити, щоб підтвердити або відхилити інформацію. Важливо враховувати, що вибірково може бути перевірена тотожність сальдових відомостей на перше число місяця, які ведуться в бухгалтерському обліку, порівняно з відповідними даними на складських картках.

Якщо під час інвентаризації виявляються розбіжності, то може бути проведена більш докладна перевірка для визначення причин цих розбіжностей. Такий підхід дозволяє забезпечити точність та надійність обліку запасів і зберегти внутрішній контроль над ними.

Контроль виробничих запасів є однією з найбільш складних ділянок облікової роботи. Так, наприклад, в обліку промислових організацій

номенклатура матеріально-виробничих запасів обчислюється десятками тисяч найменувань. Інформація з обліку запасів становить більше 30% усієї інформації з управління виробництвом, тому організація контролю над рухом, збереженням і використанням запасів пов'язана з великими труднощами [20].

Для того щоб перевірка виробничих запасів була найбільш ефективна, а контролерські процедури максимально точними, контролеру необхідно дослідити порушення і типові помилки в обліку запасів, що зустрічаються найбільш часто, й охарактеризувати їх.

Для максимальної ефективності контролерських процедур та загалом перевірки матеріальних оборотних активів необхідно дослідити помилки, які найчастіше зустрічаються при внутрішньому контролі обліку запасів (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Найчастіші помилки, що виявляються в процесі внутрішнього контролю оборотних матеріальних ресурсів

№	Види помилок	Характеристика
1	Помилки під час обліку	<ul style="list-style-type: none"> • Несвочасне оформлення документів щодо руху запасів • Неукладені договори про матеріальну відповідальність • Помилкова калькуляція фактичної собівартості • Відсутність або нерегулярність проведення звірки щодо даних обліку між бухгалтерією та складами організації • Помилковий облік нарахованого ПДВ на запаси • Несумісність бухгалтерського обліку запасів з вимогами облікової політики підприємства • Нерегулярне або відсутнє проведення інвентаризації матеріальних оборотних ресурсів на складах підприємства • Відсутній аналітичний облік щодо руху та наявності матеріальних ресурсів підприємства
2	Помилки під час оформлення первинної документації	<ul style="list-style-type: none"> • Відсутність бухгалтерських довідок щодо зниження вартості товарно-матеріальних цінностей • Порушення оформлення/відсутність довіреностей на отримання товарно-матеріальних цінностей • Відсутність оформлення прибуткових накладних щодо отримання матеріальних оборотних цінностей
3	Помилки під час занесення інформації в реєстри	<ul style="list-style-type: none"> • Відповідність синтетичних даних до аналітичних порушується • Відсутність достовірного оформлення бухгалтерських довідок • Помилкове оформлення реквізитів первинних документів реєстрів бухгалтерського обліку

Інформаційне забезпечення внутрішнього контролю операцій з оборотних матеріальних активів включає в себе різні типи документації, що наведені на рис. 3.5

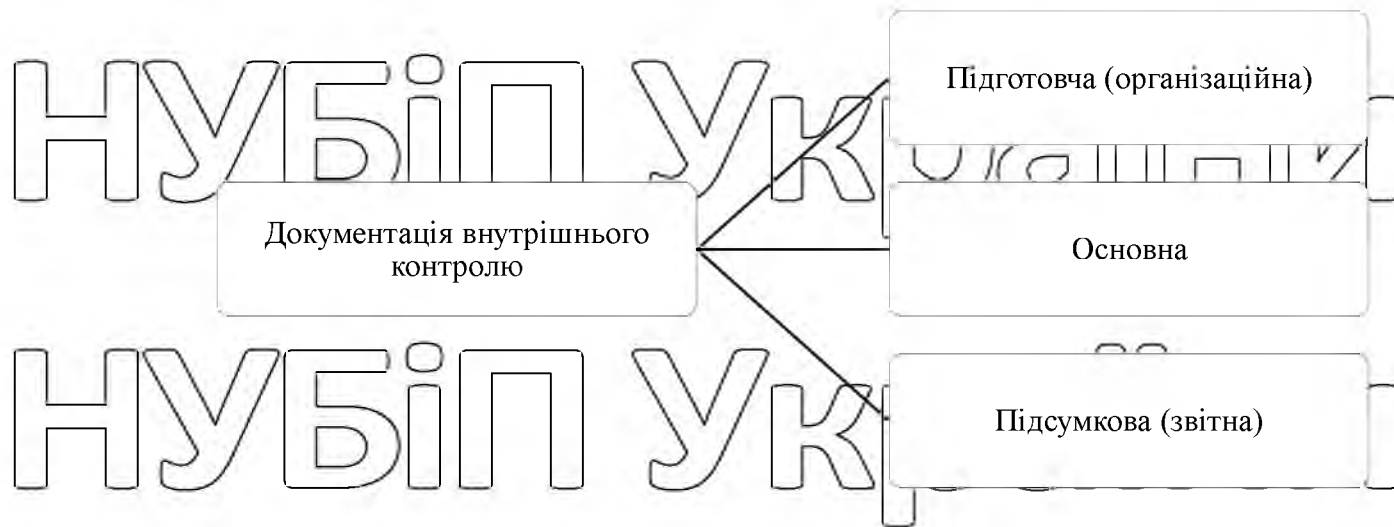

Рис. 3.5. Документальне забезпечення внутрішнього контролю операцій з оборотними матеріальними активами

До підготовчих документів внутрішнього контролю операцій з оборотними матеріальними активами слід включити такий перелік документів,

- як:
- Положення про організацію служби внутрішнього контролю;
 - Накази вищого керівництва щодо організації контрольного процесу;
 - Накази, що стосуються облікової політики;
 - Графік документообігу;
 - Плани, програми та тести системи внутрішнього контролю;
 - Інші регламенти, пов'язані із внутрішнім контролем;
 - Вся документація, що підлягає перевірці операцій з оборотними матеріальними оборотними активами.

Робочі документи контролера є записами, за допомогою яких реєструються проведені під час перевірки процедури і формуються відповідні висновки на підставі отриманої за результатами перевірки інформації. Робочі документи

можуть бути створені на паперових або електронних носіях. Обсяг робочих документів контролера залежить від професійного судження виконавця. Склад, типова форма і кількість робочих документів нерегламентовані, визначаються контролером самостійно відповідно до завдань перевірки [17].

Типових форм робочих документів внутрішніх контролерів не передбачено і нормативно не регламентовано, кожне підприємство розробляє їх самостійно і закріплює в контексті формування облікової політики підприємства [27].

До робочих документів внутрішнього контролю включають записи, форми, таблиці, розрахунки та інші документи, які використовуються для фіксації проведених процедур внутрішнього контролю. До таких документів також відносяться довідки та експертні висновки, які підготовлені спеціалістами та експертами, а також інформація та висновки, отримані під час проведення контролю.

Робочі документи внутрішнього контролю мають містити наступну інформацію: ціль проведення контролю, період, дату проведення, об'єкт, номер сторінки, а також інформацію про осіб, які брали участь у контрольному процесі, включаючи ПІБ внутрішнього контролера, залучених фахівців, та експертів. Ця інформація допомагає у точному документуванні та відстеженні результатів проведеного внутрішнього контролю.

Підсумковий етап узагальнення результатів внутрішнього контролю передбачає аналіз отриманої інформації з метою складання висновків та надання пропозицій щодо виправлення виявлених недоліків і покращення управлінських процесів. На цьому етапі інформація про виявлені порушення та відхилення відносно достовірності формування інформації узагальнюється у звіті про результати внутрішнього контролю або внутрішній довідці (дповідній записці).

НУВБІП України

3.3. Узагальнення результатів внутрішнього контролю та шляхи удосконалення обліку оборотних матеріальних активів

Узагальнення результатів контролю і аудиту включає в себе методичні прийоми для організації та систематизації отриманих даних, необхідних для прийняття рішень щодо усунення виявлених недоліків в діяльності підприємства. Це може включати створення відомостей після вибіркової інвентаризації цінностей, актів ревізії каси, аудиторського контролю діяльності підприємства та підприємницької діяльності, а також обстеження місць зберігання цінностей.

Для систематизації помилок використовуються різні методичні прийоми, включаючи групування недоліків, створення документів, які фіксують результати проміжного контролю, аналітичне групування, юридичне обґрунтування та систематизоване узагальнення недоліків у вигляді актів аудиторського контролю діяльності підприємства і підприємців (рис. 3.1.)

Узагальнюючи стан внутрішнього контролю на підприємстві, можна сказати, що він задовільний, але існують деякі порушення. Загалом можна визначити такі порушення:

- Неякісне виконання службових зобов'язань.
- Зловживання службовою посадою.
- Недостовірна оцінка операцій з оприбуткування, виробництва, чи збуту з огляду доцільності та економічності.

Основною причиною виникнення всіх проблем є те, що власники підприємств, не розуміючи сутності, мети і завдань внутрішнього контролю, не приділяють належної уваги побудові ефективної системи його здійснення [23].

Для покращення процесу внутрішнього контролю на підприємстві рекомендується впровадження етапів, зазначених на рис. 3.6.

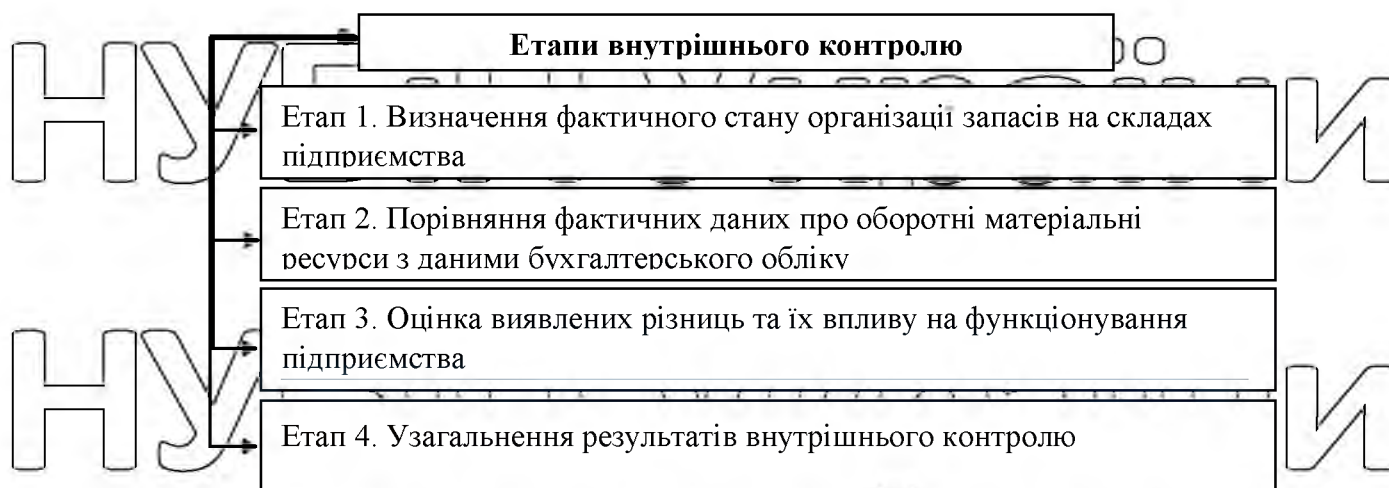

Рис. 3.6. Етапи внутрішнього контролю оборотних матеріальних ресурсів

на підприємстві

Для оформлення звітної документації на основі результатів перевірки операцій з оборотними активами рекомендується використовувати наступні документи:

- Звіт за результатами внутрішнього контролю операцій з оборотними активами
- Документ із пропозиціями та рекомендаціями щодо усунення виявлених недоліків та порушень за результатами внутрішнього контролю операцій з оборотними активами

Ці документи сприятимуть систематизації та документуванню результатів контролю та наданні пропозицій для подальших вдосконалень.

Під час узагальнення результатів внутрішнього контролю операцій з оборотними матеріальними активами може також складатися інша документація, така як роз'яснення нормативно-правових актів та інструктивних матеріалів, відповіді на запити структурних підрозділів, консультації та довідки з питань пов'язаних із контролем та операціями з оборотними активами. Ця документація служить для більш детального уточнення і пояснення результатів контролю та забезпечення необхідної інформацією.

Перед укладанням угод на постачання сировини рекомендується провести контрольне оформлення представлених договорів, використовуючи для фіксації

отриманих результатів реєстр «Порівняльний акт обробки сировини». Використання цього реєстру допоможе точно визначити постачальників, які пропонують якісну сировину за найвигіднішими цінами, що в свою чергу допоможе знизити собівартість сировини та мінімізувати втрати під час її обробки.

Зменшення втрат від списання простроченої сировини можна контролювати через перегляд терміну придатності партій сировини (гербіциди, мінеральні добрива, тощо), як у постачальників, так і під час зберігання. Для цього можна використовувати реєстр «Відомість обліку партій сировини за термінами придатності».

Також для забезпечення більш ефективного функціонування підприємства рекомендується впровадити календарний графік проведення інвентаризацій. У цьому графіку буде визначено об'єкти аудиторської перевірки, конкретні терміни проведення, а також відповідальні особи, відповідальні за кожну перевірку. Це допоможе забезпечити більш оперативний та систематичний внутрішньогосподарський контроль оборотних та необоротних активів на підприємстві.

За результатами аналізу внутрішнього контролю можна сказати, що СТОВ «ЛНЗ-Агро» має можливість для поліпшення своєї системи внутрішнього контролю. Проте важливо враховувати, що таке впровадження не повинно бути надто обтяжливим та фінансово необґрунтованим. Підприємство не обов'язково повинне створювати великий відділ внутрішнього контролю одразу, а може поступово впроваджувати покращення у своїй системі контролю.

Аналізуючи бухгалтерський облік в СТОВ «ЛНЗ-Агро» можна зробити висновок, що його удосконалення є доцільним. Для досягнення цієї мети та виправлення виявлених недоліків у господарській діяльності СТОВ «ЛНЗ-Агро» пропонуються удосконалення зазначені на рис. 3.7.

Рис. 3.7. Рекомендації щодо удосконалення бухгалтерського обліку СТОВ

Удосконалення організації оперативного та складського обліку оборотних ресурсів завдяки раціоналізації форм документів, документообігу та системи оформлення, реєстрації та обробки інформації. Поліпшення інформаційного забезпечення управління сприяє використанню електронного документообігу на підприємстві, що значно спрощує роботу бухгалтера у процесі складання та оформлення документів. Належний рівень достовірності, ефективності та точності обліку запасів значною мірою залежить від грамотного та чіткого організування електронного документообігу на підприємстві.

Процес електронного документообігу для складського обліку виробничих запасів повинен базуватися на інтегрованій обробці облікової інформації, яка включає в себе формування та обробку первинних документів.

Створення підсистеми аналізу в системі бухгалтерського обліку. Метою цієї підсистеми є своєчасне збирання необхідної інформації та її оперативна обробка з метою досягнення спільних цілей. Впровадження аналізу допоможе більш раціонально використовувати наявні матеріальні ресурси, включаючи виявлення внутрішніх резервів для збільшення обсягу виробництва продукції шляхом зниження матеріальних витрат на одиницю продукції.

Для ефективного ведення обліку і внутрішнього контролю над виробничими запасами, впровадження засобів автоматизації має вирішальне значення. Типові автоматизовані бухгалтерські програми не можуть повністю врахувати специфіку обліку на конкретному підприємстві. Їх впровадження для аграрної галузі може потребувати значних педагогічних зусиль. Щоб подолати ці труднощі, деякі підприємства розробляють та вдосконалюють власні програмні

продукти для потреб бухгалтерського обліку, зокрема для обліку матеріальних запасів. Проте це досить складний та витратний процес, який практично не дає можливості застосовувати такі програми на інших підприємствах.

Доцільним є впровадження модифікованих типових автоматизованих бухгалтерських програм з урахуванням специфіки аграрної галузі та потреб підприємства. Це дозволить збільшити достовірність та оперативність інформації щодо залишків і обороту виробничих запасів, оптимізувати систему документального супроводу всіх операцій, швидко та ефективно контролювати надходження, зберігання і витрати виробничих запасів.

Узагальнюючи вищенаведені напруги для поліпшення обліку виробничих запасів, можна зазначити, що їх впровадження призведе до значного підвищення результативності фінансово-економічної діяльності підприємства. Це сприятиме налагодженню більш ефективного та менш ресурсомісткого обліку, контролю за наявністю, рухом і використанням виробничих запасів. Крім того, ці заходи допоможуть здійснити економію ресурсів і ресурсоемних процесів.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі були розглянуті суть та процеси внутрішнього контролю за бухгалтерським обліком матеріальних оборотних активів на досліджуваному підприємстві.

Також були проведені дослідження методів, процесів і джерел забезпечення внутрішнього контролю за бухгалтерським обліком матеріальних ресурсів. На підставі цього дослідження можна запропонувати такі поліпшення для системи внутрішнього контролю та бухгалтерського обліку загалом:

- Поліпшення організації оперативного та складського обліку оборотних ресурсів через раціоналізацію форм документів, документообігу, а також системи оформлення, реєстрації та обробки інформації.

- Впровадження підсистеми аналізу в системі бухгалтерського обліку. Метою цієї підсистеми є своєчасне збирання необхідної інформації та оперативна обробка з метою досягнення спільних цілей.

- Впровадження засобів автоматизації для ефективного ведення обліку і внутрішнього контролю над виробничими запасами.

- Впровадження календарного графіку щодо проведення інвентаризацій для більш ефективного функціонування підприємства.

- Для оформлення звітної документації на основі результатів внутрішнього контролю рекомендується використовувати наступні документи:

«Звіт за результатами внутрішнього контролю операцій з оборотними матеріальними активами» та «Документ із пропозиціями та рекомендаціями щодо усунення виявлених недоліків та порушень»

Тому, для забезпечення успішності функціонування підприємства та досягнення фінансових цілей необхідно впроваджувати систему внутрішнього контролю. Мета цієї системи - забезпечення стабільності та ефективності управління, збереження та збільшення активів підприємства, запобігання помилкам та фальсифікаціям в обліку, забезпечення точності та повноти бухгалтерських записів і своєчасної підготовки надійної фінансової інформації.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ВИСНОВКИ

НУБІП України

На сучасному етапі розвитку економіки в Україні, господарська діяльність будь-якого суб'єкта господарювання неможлива без значної кількості матеріальних оборотних активів у їхній структурі майна. В рамках загальної системи бухгалтерського обліку, важливо правильно та відповідно до чинного законодавства обліковувати запаси, дебіторську заборгованість та грошові кошти. Саме тому необхідно систематично контролювати стан оборотних активів, їх рентабельність та ліквідність з метою ефективного використання їх в операційній діяльності підприємства.

НУБІП України

Об'єктом дослідження є сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «ЛНЗ-Агро».

На підставі результатів проведеного дослідження можна сформулювати наступні висновки та пропозиції:

НУБІП України

1. Розуміння економічної сутності оборотних матеріальних ресурсів є важливим для осмислення їхнього ролі та значення в контексті бізнесу. Зокрема, економічна природа цих активів відображається у їх впливі на ліквідність, вартість виробництва, оптимізацію запасів і загальну фінансову продуктивність підприємства. Іншими словами, успішне управління цими ресурсами визначається як один з ключових факторів у досягненні успіху у виробничій та фінансовій діяльності підприємства.

НУБІП України

2. Для належної організації обліку матеріальних оборотних активів важливо розуміти їх класифікацію за функціональним призначенням, в процесі виробництва та за технічними характеристиками. Оцінка запасів, у свою чергу, є критичним аспектом управління фінансово-господарською діяльністю підприємства і має велике практичне значення, оскільки вимагає визначення реальної вартості цих ресурсів. Тому вибір методу оцінки запасів слід робити з урахуванням потреб і очікувань користувачів бухгалтерської інформації.

НУБІП України

3. Відображення інформації про оборотні матеріальні ресурси відповідно до національних та міжнародних стандартів є ключовим для організації обліку.

Национальні стандарти бухгалтерського обліку України, незважаючи на їхнє ґрунтування на міжнародних стандартах фінансової звітності, мають відмінності. Ці відмінності значно впливають на спосіб відображення показників оборотних матеріальних ресурсів у фінансовій звітності.

4. Провдений аналіз фінансової стійкості та виробничого потенціалу СТОВ «ЛНЗ-Агро» показав, що підприємство володіє відмінною фінансовою стійкістю. Станом на 2022 рік, коефіцієнт автономії та фінансової залженості становлять 0,71 та 1,42 відповідно, що свідчить про зменшення рівня залежності від зовнішніх джерел фінансування та підвищення рівня незалежності від зовнішніх кредиторів. Також на рахунок запасів, коефіцієнт покриття запасів в 2022 році становить 1,48, що в свою чергу свідчить про здатність суб'єкта господарювання утримувати великі обсяги запасів без значного фінансового ризику. Тому, навіть у зовнішніх економічних умовах, таких як військовий конфлікт, які мали негативний вплив на загальну ситуацію, підприємство зуміло зберегти позитивний розвиток.

5. На досліджуваному підприємстві запаси відображаються відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій. Для синтетичного обліку запасів використовується 2-й клас Плану рахунків, який призначений для загального обліку наявності та обігу запасів на підприємстві. Така структура обліку сприяє точному відображенню та аналізу стану запасів та сприяє підготовці належної фінансової та бухгалтерської звітності підприємства.

6. Крім того, було розглянуте відображення запасів в фінансовій та управлінській звітності. На підприємстві запаси відображаються в фінансовій та управлінській звітності через їх включення до Балансу та Звіту про фінансові результати. Нереалізовані виробничі запаси в балансі відображаються як запаси, і їх вартість фіксується на певний момент часу. Після реалізації цих запасів, їх вартість включається до звіту про фінансові результати як собівартість реалізованих товарів або послуг. Цей підхід дозволяє точно відстежувати вплив

матеріальних активів на фінансовий стан та результати діяльності підприємства, забезпечуючи якість та надійність фінансової звітності.

7. Базуючись на проведених дослідженнях методів, процесів і джерел забезпечення внутрішнього контролю в обліку матеріальних ресурсів, можна висунути такі пропозиції для поліпшення системи внутрішнього контролю та бухгалтерського обліку.

- Покращити організацію оперативного та складського обліку оборотних ресурсів шляхом раціоналізації форм документів, документообігу, та процедур оформлення, реєстрації та обробки інформації.

- Впровадити підсистему аналізу в системі бухгалтерського обліку для своєчасного збору та обробки необхідної інформації з метою досягнення спільних цілей.

- Застосувати засоби автоматизації для ефективного ведення обліку та внутрішнього контролю над виробничими запасами.

- Розробити календарний графік для проведення інвентаризації, що сприятиме більш ефективному функціонуванню підприємства.

- Для оформлення звітної документації на основі результатів внутрішнього контролю, використовувати документи, такі як "Звіт за результатами внутрішнього контролю операцій з оборотними матеріальними активами" і "Документ із пропозиціями та рекомендаціями щодо усунення виявлених недоліків та порушень."

Таким чином, впровадження системи внутрішнього контролю є необхідним для досягнення фінансових цілей підприємства та забезпечення ефективного управління, стабільності та збереження активів, а також для підвищення точності та достовірності бухгалтерських записів та фінансової звітності.

СПИСКИ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азріліан А.Н. Великий бухгалтерський словник Інститут нової економіки, 1999. 1248 с.
2. Атамас П.Й. Управлінський облік: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 440 с.
3. Бойцова М. Усе про облік запасів. Харків: *Фактор*, 2014. 160 с.
4. Бублик М.О. Проблеми управління виробничими запасами на підприємствах та шляхи їх вирішення. *Управління розвитком*. 2014. № 2. С. 90-92.
5. Вороная Н., Білова Н., Чернишова І. Облік заробітної плати. *Податки & бухоблік*. 2016. № 50. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/june/issue-50/article-18976.html> (дата звернення: 10.08.2023).
6. Вороная Н., Нестеренко М., Чернишова Н. Визначення та класифікація основних засобів. *Податки & бухоблік*. Жовтень, 2020. № 85. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2020/october/issue-85/article-111469.html> (дата звернення: 10.08.2023).
7. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 522 с.
8. Гончарук С.М., Бойко О.О. Сучасний стан та напрями вдосконалення обліку виробничих запасів за національними і міжнародними стандартами. *Економічні науки*. 2023. №7 (119). URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5905> (дата звернення: 12.08.2023).
9. Гордієнко Д.Д. Економічний глумачний словник. Київ. КНТ, 2007. 360 с.
10. Гуцайлюк З. Деякі питання реформування системи бухгалтерського обліку: концепція та реалізація. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2007. № 10. С. 11-17.

11. Дерев'янке С.І., Олійник С.О., Кузик Н.П. Основи аудиту: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 328 с.

12. Дубовая В.Е. Відображення запасів у фінансовій звітності підприємств України за міжнародними стандартами. *Науковий вісник ПНТУ імені Юрія Кондратюка «Економіка і регіон»*. № 4. 2013. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ekonfig_2013_4_25 (дата звернення: 05.07.2023).

13. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 368 с.

14. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник. Київ: Знання, 2007. 1072 с.

15. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фін. України від 30 лист. 1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99> (дата звернення: 12.08.2023).

16. Мулик Б.А. Облікова політика підприємства: наукий досвід та перспективи розвитку: монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2018. 373 с.

17. Кушніренко О.А. Організаційно-методичне забезпечення внутрішнього контролю оподаткування сільськогосподарських підприємств. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2015. Вип. 15-2. С. 151-156.

18. Лень В.С., Гливенко В.В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 608 с.

19. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 670 с.

20. Малюга Н.М. Шляхи удосконалення оцінки в бухгалтерському обліку: теорія, практика, перспективи. Житомир: ЖІТІ, 1998. 384 с.

21. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_003#Text (дата звернення: 02.07.2023).

22. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text (дата звернення: 02.07.2023).

23. Мочерний С.В. Економічна енциклопедія. Київ: Видавничий центр "Академія", 2001. 848 с.

24. Мочерний С.В., Ларіна Я.С., Устенко О.А., Юрій С.І. Економічний енциклопедичний словник. Львів: Світ, 2005. 616с

25. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246 зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (дата звернення: 01.07.2023).

26. Облікова політика підприємства як фактор управління доходами і фінансовими результатами діяльності. *Облік і фінанси АПК: освітній портал веб-сайт*. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/oblikova-politika-pidприємства-vak-faktor-upravlinnya-dohodami-i-finansovimi-rezultatami-diyalnosti.html> (дата звернення: 08.07.2023).

27. Овсюк Н. Документальне забезпечення контролю витрат на оплату праці. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*, 2014. № 5. С. 23-33.

28. Пилипенко А.А., Пилипенко С.М., Отенко К.О. Менеджмент: підручник. Харків: ІНЖЕК, 2005. 456 с.

29. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: затв. Наказом Міністерства фін. України від 24 трав. 1995 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення: 05.07.2023).

30. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 25.08.2023).

31. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обліку трудової діяльності працівника в електронній формі: Закон України від 05 лип.

2021 р. № 1217-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1217-20#Text> (дата звернення: 25.08.2023).

32. Росова О.С. Розвиток управлінського обліку запасів в інформаційному забезпеченні інноваційної діяльності. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*, 2020, № 5. URL: [https://economics.kntu.kr.ua/pdf/5\(38\)/30.pdf](https://economics.kntu.kr.ua/pdf/5(38)/30.pdf)

(дата звернення: 09.06.2023).

33. Свірко С.Б. Організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2003. 380 с.

34. Сокольська Р.Б., Акімова Т.В. Фінансовий облік I. Частина IV: навч. альяний посібник. Дніпро: НМетАУ, 2011.

35. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством. Київ: КНЕУ, 2006. 526 с.

36. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник. Київ: Алерта, 2011. 976 с.

37. Торохтій М.А., Богданюк О.В. Аналіз використання оборотних матеріальних ресурсів підприємств в умовах сучасності. *Соборітний журнал*. №13 (172), 2023, С. 20.

38. Торохтій М.А., Гуренко Т.О. Актуальні проблеми обліку виробничих запасів. *Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Облік, оподаткування, контроль та аналіз: виклики та загрози в умовах воєнного стану»*. Київ: НУБіП України, 2023. С. 178-180.

39. Циган Р.М., Дідур С.В. Особливості організації обліку виробничих запасів та їх оцінка в системі бухгалтерського обліку. *Ефективна економіка*.

2018. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2018/103.pdf (дата звернення: 16.06.2023).

40. Чепка В.В, Матяш О.К. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. *Економіка і суспільство*. 2017. № 12. С. 649–655.

41. Шівель В.Д. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. Київ.: Знання, 2006. 525 с.

42. Яценко В.М. Внутрішній контроль на підприємствах України: проблеми розвитку та шляхи їх вирішення. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки», 2009. № 22(2). С. 3–7.*

43. Gutsalenko L., Marchuk U. Financial Statements: Accounting System Theories and Reality Today Emergence of public development: financial and legal aspects // Yu. Pasichnyk and etc.. [Ed. by Doctor of Economic Sciences, Prof. Pasichnyk Yu.]: Collective monograph. Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2019.

44. Prodanchuk M., Kevalehuk T., Kladiyev V., Hurenko T., Shevchuk N. Teoretychni ta metodychni zasady formuvannia integrovanoi zvitnosti. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, (2023). 3(50), 63–75*
<https://doi.org/10.55643/fcaptop.3.50.2023.4032> (дата звернення: 16.08.2023).

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП **ДОДАТКІ** України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ		3 0 7 0 5 5 2 4
Державне статистичне спостереження		
Класифікованість статистичної інформації зобов'язується статтю 21 Закону України "Про державну статистику"		ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО
Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186 ³ Кодексу України про адміністративні правопорушення		
Безкоштовний сервіс для електронного звітування "Кабинет респондента" за посиланням: https://stat.gov.ua		
ЗВІТ		
ПРО ПОСІВНІ ПЛОЩІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР		
під урожай <u>2022</u> року		
Податок	Термін подання	№ 40
юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб, які здійснюють сільськогосподарську діяльність	на 5-й день після закінчення сівби ярих культур, але не пізніше 2 червня	(форма)
територіальному органу Держстату		ЗАТВЕРДЖЕНО
		Наказ Держстату
		25 червня 2021 р. № 100
Респондент:		
Найменування	Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю "ЛНЗ-АГРО"	
Місцезнаходження (юридична адреса):	НАХІМОВА, буд. 63-А, м. ШПОЛА, ШПОЛЯНСЬКИЙ РАЙОН, ЧЕРКАСЬКА ОБЛ., 20603	
	<i>(поштовий індекс, область /АР Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо, № будинку, корпус, приміщення /кв.)</i>	
Територіальна громада		
Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса):	НАХІМОВА, буд. 63-А, м. ШПОЛА, ШПОЛЯНСЬКИЙ РАЙОН, ЧЕРКАСЬКА ОБЛ., 20603	
	<i>(поштовий індекс, область /АР Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо, № будинку, корпус, приміщення /кв.)</i>	
Територіальна громада		
Код території відповідно до:		
Кодифікатора адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад (КАТОТТГ)	Класифікатора об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ)	
U A 7 1 0 2 0 3 3 0 0 1 0 0 9 8 4 4 0	або	7 1 2 5 7 1 0 1 0 0
<i>(код території визначається автоматично в разі подання форми в електронному вигляді)</i>		
Інформація щодо відсутності даних		
У випадку відсутності даних необхідно поставити у прямокутнику позначку - ☒		
Зазначте одну з наведених нижче причин відсутності даних.		
<input type="text"/>		

РОЗДІЛ 1. Посівні площі сільськогосподарських культур

Назва сільськогосподарської культури	(в т.ч. з площею знявками/під сіном)	
	Код рідних	Площа посівна
а	б	г
Культури зернові та зернобобові (сума кодів з 0050 до 0270)		
Пшениця озима	0050	638,00
Ячмінь озимий	0130	501,00
Жито озиме	0160	-
Тритикале озиме	0190	-
Пшениця яра	0200	-
Кукурудза	0110	437,00
Ячмінь ярий	0140	-
Жито яре	0170	-
Тритикале яре	0200	-
Овес	0210	-
Гречка	0220	-
Сорго	0230	-
Просо	0240	-
Рис	0250	-
Культури зернові інші, сорти, суміші колосових	0260	-
Культури зернобобові (>= сума кодів з 0280 до 0360)	0270	-
Горох	0280	-
Горох	0320	-
Віска	0330	-
Бобові соеві	0360	-
Культури технічні (сума кодів з 0410 до 1220)	0390	388,00
Соя	0410	142,00
Арахіс	0420	-
Льон-кудряш (олійний)	0450	-
Гречка	0470	-
Рпизь соняшні	0480	-
Кольза (рпизь ярий)	0500	-
Соняшник	0520	64,00
Ріпизь	0530	-
Рижик	0540	-
Мах соняшні	0550	-
Льон-долунець	0640	-
Корнелл	0680	-
Буряк цукровий фабричний	0730	-
Буряк цукровий мезгачий	0760	-
Насіння буряку цукрового	0770	-
Горіхи	0790	-
Рослини ефірні	0880	-
Рослини лікарські	1300	-
Тепли	1170	-
Маврина	1190	-
Цибуля	1100	-
Культури технічні інші	1220	-
Коренеплоди та бульбоплоди, культури овочеві та баштанні продрольчі (сума кодів з 1250, 1321, 1340, 1980, 2010 / 2070)	1231	-
Картопля	0280	-
Культури овочеві відкритого ґрунту (без насінників і маточників) (сума кодів з 1351 до 1951)	1321	-
Капуста	1351	-
Перець стручковий салатний	1603	-
Перець стручковий прива	1611	-
Огірки та корнїони	1621	-
Баштанні	1631	-

Продовження додатку А.1

Помідори	1641	
Гарбузи столові	1651	
Кабачки столові	1661	
Часник	1711	
Цибуля	1721	
Горох зелений	1781	
Морква столова	1831	
Буряк столовий	1851	
Овочі інші	1951	
Культури овочеві коренеплідні маточні	1940	
Культури баштанні продовольчі (сума кодів 1970 і 1980)	1960	
Кавуни	1970	
Дині	1980	
Насінники культур овочевих	2010	
Насінники культур баштанних продовольчих	2070	
Культури кормові (сума кодів із 2180 до 2490)	2160	
Буряк кормовий	2180	
Буряк цукровий кормовий	2190	
Культури кормові баштанні	2220	
Кукурудза кормова	2230	
Трави однорічні	2260	
Трави багаторічні (безпокриті посіви поточного та минулих років, включаючи посів восени минулого року)	2300	
Культури кормові інші	2430	
Насінники та маточники культур кормових	2490	
Культури сільськогосподарські (сума кодів 0030, 0390, 1231 і 2160)	7000	1 173,00

РОЗДІЛ 2. Сільськогосподарські угіддя у власності та користуванні

(за з'явилася змінами станом на)

А	Код	Площа
	рядка	земельних ділянок
Б	Г	Д
Сільськогосподарські угіддя	7118	1 173,00
у т.ч. узяті в оренду	7119	1 173,00
Рілля (з ряд. 7118)	7120	1 173,00

ЕП Франчук
Роман
Ісаноєвич

Роман Франчук
(Власне ім'я ПІРЗВ:ІЦЕ)

Місце підпису керівника (власника) або особи,
відповідальної за достовірність наданої інформації

0674725195

КОНТАКТНА ОСОБА

Телефон: 067 472 5195

Відповідає: **Сільськогосподарська товариство з обмеженою відповідальністю "ЛІЗА-АГРО"** Дата (рік, місяць, число): 2023 01 1

КОД

2023 01 1

ДОКУМЕНТ ПІДПИСАНО

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
Рік 2022

Формат МІЗ Код за ДКУД 1801003

1. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	225 995	497 939
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	90 674	267 227
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	135 321	230 712
збиток	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	8 579	136 741
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	5 163	128 489
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	24 277	20 337
Витрати на збут	2150	1 562	1 322
Інші операційні витрати	2180	20 096	11 402
у тому числі:	2181	18 079	7 440
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	97 965	334 392
збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
2220	13	29 100	
Інші фінансові доходи	2240	3 060	2 900
Інші доходи	2241	-	-
у тому числі:			
дохід від благодійної допомоги			
дохід від участі в капіталі	2250	2 947	-
Фінансові витрати	2255	-	-
Втрати від збуту в капіталі	2270	2 680	-
Інші витрати	2275	-	-
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті			

Документ № 10000000000000000000

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рилка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	16 694	17 008
первісна вартість	1001	18 982	20 487
накопичена амортизація	1002	2 288	1 479
Незавершені капітальні інвестиції	1010	-	-
Активні засоби	1010	22 827	27 174
первісна вартість	1011	104 880	109 008
збиток	1012	82 053	81 834
інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
збиток інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	5 645	6 740
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	7 742	9 374
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	2 097	2 634
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	1 262	1 262
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	1 392	1 393
Усього за розділом I	1095	47 820	53 577
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	256 393	221 740
виробничі запаси	1101	13 382	14 016
незавершене виробництво	1102	43 497	48 025
готова продукція	1103	194 955	155 146
товари	1104	4 559	4 552
Поточні біологічні активи	1110	4 194	4 392
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3 863	1 981
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	155 290	142 744
з бюджетом	1135	44	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	115 075	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	4 130	4 130
Гроші та їх еквіваленти	1165	7 910	3 814
готівка	1166	6	-
рахунки в банках	1167	7 904	-
Витрати майбутніх періодів	1170	29	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

Приватне Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю "ДНЗ-АГРО" (код ЄДРПОУ 3022010101) (код ЄДРПОУ 3022010101) КОДН
 Додаток Б.4 до фінансової звітності за період з 01.01.2021 по 31.12.2021

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
 за Рік 2021

Звіт за період з 01.01.2021 по 31.12.2021

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Буд-різдва	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	497 939	69 369
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(267 227)	(61 472)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валювний:			
прибуток	2090	230 712	7 897
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	136 741	25 598
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	128 489	13 713
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(20 337)	(6 217)
Витрати на збут	2150	(1 322)	(1 794)
Інші операційні витрати	2180	(11 402)	(12 692)
у тому числі:	2181	7 440	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	334 392	12 792
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	29 100	106
Інші доходи	2240	2 909	3 478
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(3 425)	(13 000)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(2 441)	(2 000)
Прибуток (збиток) від операційної діяльності після впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

до Національного підприємства, статистичну

ДОКУМЕНТ ФІНАНСОВО

Підприємство **Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю "ПЗ АГРО"** Дата (рік, місяць, день) **2020 12 31**
 Територія **ЧЕРКАСЬКА** Код статистичної території **30705524**
 Організаційно-правова форма господарювання **Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю** за КОАТУУ **7125783601**
 Вид економічної діяльності **Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і пасіння олійних культур** за КОПФД **240**
 за КВЕД **0111**

Середня кількість працівників **157**Адреса, телефон **ЦАХІМОВА, бу.л. 63-А, м. ПІЩОЛА, ПІЩОЛЯНСЬКИЙ РАЙОН, ЧЕРКАСЬКА ОБЛ., 20603**

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форми №7), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "х" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2020** р.

Форма №1 Кол та ДКУД | 1801001

АКТИВ	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	59 965	16 694
первісна вартість	1001	63 071	18 982
накопичена амортизація	1002	3 106	2 288
Незавершені капітальні інвестиції	1003	1 250	-
основні засоби	1010	18 070	22 827
первісна вартість	1011	99 954	104 880
знос	1012	81 884	82 053
інвестиційна нерухомість	1013	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	3 873	5 645
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	5 325	7 742
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	1 452	2 097
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	796	1 262
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у центральзованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	1 392	1 392
Усього за розділом I	1095	85 346	47 820
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	140 012	256 393
Виробничі запаси	1101	38 315	13 382
Незавершене виробництво	1102	16 667	43 497
Готова продукція	1103	78 651	194 955
Товари	1104	6 379	4 559
Поточні біологічні активи	1110	5 416	4 194
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	166 255	3 863
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	169 426	158 888
з бюджетом	1133	36	44
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інші поточні дебіторська заборгованість	1155	670 426	114 700
Поточні фінансові інвестиції	1160	4 130	4 130
Гроші та їх еквіваленти	1165	9 586	9 586
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	9 586	9 586
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1180	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

Підприємство Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю "ЛНЗ-АГРО" (найменування)
 Дата (рік, місяць, число) 2021 01 01
 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
 за Рік 2020 р.
 КОДИ
 Форма N2 Код за ДКУД 1801003
 ДОКУМЕНТ ПІДПИСАНИЙ

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	69 369	386 931
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(61 472)	131 339)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	7 897	255 592
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	25 598	18 880
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	13 713	2 186
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(6 217)	(9 220)
Витрати на збут	2150	(1 794)	(72)
Інші операційні витрати	2180	(12 692)	(30 420)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	10 293
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	12 792	234 760
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	106	171
Інші доходи	2240	3 478	6
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(13 026)	(3 275)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(2 863)	(10)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

НУБІП України

Управлінський звіт щодо запасів
за березень 2022

Одиниця виміру – грн. тис.

Показник	Початок місяця		Кінець місяця	
	План	Факт	План	Факт
Залишки насіння на складі	3 432	5 422	3 846	4 521
Залишки гербіцидів на складі	950	765	985	853
Залишки запчастин на складі	1 040	1 210	1 100	1 191
Матеріали використані у виробництві	1 175	1 253	1 200	1 147
Надходження готової продукції з виробництва	1 300	1 451	1 350	1 368
Реалізовані товари покупцям	1 250	1 216	1 320	1 287
Отримання під звіт палива	195	256	195	319